

ĮVYKIAI, PROBLEMOS, NUOMONĖS

NUOTAIKOS PRASTĖJA – Petras Maksimavičius	3
IEŠKOME LIETUVOS KARIŲ KAPŲ – „ Aušros “ inf.	4
MARIJAMPOLĖS TREČIOJO AMŽIAUS UNIVERSITETAS PLEČIA EUROPINĘ PATIRTĮ – Lilija Zableckienė	23

ŽMONĖS

ŽMOGUS, APIE KURIO SAVANORIŠKĄ VEIKLĄ ŽINO NEDAUGELIS – Jurgita Stankauskaitė	6
--	---

ŠVIETIMAS

2023/2024 MOKSLO METAI PUNSKO LICĖJUJE – Alicija Krakauskienė, Birutė Vaičiulienė	8
PUNSKO DARIAUS IR GIRĖNO PAGRINDINĖJE MOKYKLOJE – Dalia Makauskienė	10

KULTŪROS BARUOSE

„LIETUVIŠKAS VAKARAS“ SUVALKUOSE – Arnoldas Vaznelis	17
XXI LIETUVIŠKŲ DAINŲ KONKURSAS „DAINORĖLIS“ – Asta Pečiulienė	18
AČIŪ, TĖVELI, KAD ESI, NES KITAIP NEBŪTŲ MANĖS... – Asta Pečiulienė	21

IŠ MŪSŲ PRAEITIS

SIMONO DAUKANTO PAMOKOS – Darius Kuolys	24
--	----

SPAUDA RAŠĖ

LIETUVOS ŽINIASKLAIDA	26
-----------------------------	----

Viršeliuose:

Suvalkų „Sūduvos“ šokėjos (Virginijos Karčiauskienės nuotr.)

Mokslo metų pabaiga Punsko mokykloje (Tomo Bernecko nuotr.)

REDAKCIJOS ADRESAS

16-515 Puńsk, ul. A. Mickiewicza 23
tel. (+48) 87 5161 416
www.e-ausra.pl
ausra@o2.pl

LEIDŽIA

Lenkijos lietuvių draugija
16-500 Sejny,
ul. Wileńska 9
tel. / faks. (+48) 87 5162 125

Vyr. redaktorė Irena Gasperavičiūtė
Redakcijos sekretorė Alicija Krakauskienė
Stilistė, korektorė Birutė Burdinaitė-Ołów
Techn. redaktorė Aldona Jonušonytė
KORESPONDENTAI: Petras Maksimavičius,
Rasa Žukauskienė, Jurgita Stankauskaitė,
Irena Jakubauskienė

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Numeris pasirašytas spaudai 2024-06-28

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos
nuožiūra. Redakcijos nuomonė nebūtinai
sutampa su autorių nuomone.

Lenkijos lietuvių draugijos sąskaita

BS Sejny, ul. Powstańców Sejneńskich 1, 16-500 Sejny
Nr. 23 93540007 0000 0000 0198 0002
SWIFT / BIC kodas POLU PL PR

**DOFINANSOWANO
ZE ŚRODKÓW
BUDŻETU PAŃSTWA**

MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI

**DZIAŁALNOŚĆ ZMIERZAJĄCA DO OCHRONY,
ZACHOWANIA I ROZWOJU TOŻSAMOŚCI
KULTUROWEJ LITEWSKIEJ MNIEJSZOŚCI**

**Wydanie dwutygodnika "Aušra"
i kwartalnika dla dzieci
mniejszości litewskiej "Aušrelė"**

DOFINANSOWANIE
406 000 zł
CAŁKOWITA WARTOŚĆ
445 080 zł
DATA PODPISANIA UMOWY
04-03-2024 r.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Leidinyje reiškiami tik autoriaus (-ių) nuomonė ir ji negali būti tapatinama su oficialia Vidaus reikalų ir administracijos ministro pozicija.

Mieli skaitytojai!

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Po Joninių prasideda tikra vasara. Dažniausiai jau būna pasibaigę mokslo metai, taigi laikas ilsėtis ir švęsti! Dėl rytinio lietaus ir audrų prognozės birželio 22 d. suplanuotas tradicinis ansamblių sąskrydis (vėliau pasirodė, jog pagrįstai) buvo perkeltas į Punsko lietuvių kultūros namus. Ir nors popietė tądien atrodė šviesi ir saulėta, vakare lietus prapliupo visai ne juokais. Išvengta sumaišties, kai visi vienu metu bėga savo automobilių link ir bando išvažiuoti nuo kalno. Taigi koncertas vyko ramiai.

Šiame „Aušros“ numeryje daugiausia vietos skiriame pasibaigusiems mokslo metams lietuviškose mokyklose aptarti. Gal kai kuriems skaitytojams pasirodys neįdomu, tačiau būtina pabrėžti, kad lietuvių švietimas yra ta atrama, ant kurios laikosi mūsų bendruomenė. Jeigu norime užtikrinti lietuvių tapatybės tęstinumą, būtina siųskime savo vaikus į lietuviškas švietimo įstaigas, pradedant vaikų darželiu, baigiant vidurine mokykla, geriausiai net studijomis. Tuomet užtikrinsime lietuvių kalbos mokėjimą tokiu lygiu, kad nebus reikalo „bėgti nuo kalbos“. Tai sąlyginis apibrėžimas, tačiau manau, kad kai kalba lieka tik namų, buitinio lygio, ji tampa per siaura tiek išreikšti savo asmenybę, tiek perteikti savo žinias. Ir tada pereinama į kalbą, kurią mokama geriau, kuria buvo įgyjamos žinios ir gebėjimai, mūsų atveju – į lenkų kalbą. Kita vertus, vaikai, lankydami lietuviškas mokyklas, įsijungia į lietuvių kultūrinį gyvenimą, jų lietuviškai kalbančių pažįstamų ratas didėja. Taigi norėdami perduoti savo senelių vertybes – savo tapatybę, rinkimės lietuviškas mokyklas!

Dabar poilsiaujantiems linkime gerų atostogų, ūkininkams gausaus derliaus ir visiems – gražios vasaros!

Nuotaikos prastėja

PETRAS MAKSIMAVIČIUS

Po dvejų karo Ukrainoje metų lenkų parama pabėgėliams iš šios šalies mažėja, rodo tyrimų bendrovės „Openfield“ (kuri nuo karo pradžios atliko šešias apklausas, pavadintas „Agresijos akivaizdoje“) duomenys. Pirmąją apklausą „Openfield“ surengė 2022 m. vasario 24 d. Paskutinę, kurioje dalyvavo 1 600 respondentų – 2024 m. vasario 14 d.

Praėjus dvejiems metams tik 52 proc. lenkų sutinka priimti pabėgėlius iš Ukrainos. Tai gerokai mažiau nei agresijos pradžioje, kai tam pritarė daugiau nei 72 proc. Taip pat mažiau nei prieš metus, kai palaikymas siekė 67 proc. Lenkų įsipareigojimas padėti Ukrainai mažėja. 2022 m. vasarį tik 17 proc. teigė neketinantys remti ukrainiečių, o 2023 m. – jau apie 34 proc. respondentų. Naujausios apklausos duomenimis, daugiau nei 41 proc. nebetikina įsitraukti į pagalbos iniciatyvas, susijusias su parama ukrainiečiams, – rašoma tyrime.

Tik 39 proc. apklaustųjų norėtų, kad ukrainiečiai pabėgėliai turėtų galimybę pasilikti Lenkijoje visam laikui. Pernai šis rodiklis buvo šiek tiek didesnis – 40,5 proc. Tačiau 2024 m. apklausoje užfiksuota šiek tiek mažiau procentų atsakymų, kur respondentai nesutiko, kad ukrainiečiai pabėgėliai privalėtų turėti galimybę pasilikti Lenkijoje pasibaigus karui. Kita vertus, lyginant su praėjusių metų apklausa, padidėjo neapsprendusių respondentų dalis.

Sumažėjo manančiųjų, kad valstybės teikiama pagalba išmokų forma yra geresnė pabėgėliams iš Ukrainos nei jiems patiems. 2024 m. vasario mėn. taip manė daugiau nei 52 proc. respondentų. Prieš metus tokios nuomonės laikėsi daugiau nei 60 proc. lenkų.

Apklausoje antrą kartą buvo klausiama, kokią informaciją apie ukrainiečių buvimą šalyje norėtų jie gauti. Dažniausiai buvo minimi duomenys apie pabėgėlių skaičių, jiems skiriamų išmokų dydį, padėtį darbo rinkoje (pavyzdžiui, kiek pabėgėlių įsidarbina, kokį darbą jie dirba). Kaip ir pernai, norima sužinoti, kokie yra pabėgėlių poreikiai, kaip jie gyvena Lenkijoje ir ar ketina pasilikti šalyje. Palyginti su 2023 m. vasario mėn. apklausa, padaugėjo žmonių, kurių nedomina šios temos.

Apklausos autoriai pastebi, kad mažėja susidomėjimas sekti pranešimus apie Rusijos ir Ukrainos ginkluotą konfliktą. 2022 m. vasarį daugiau nei pusė šalies piliečių tikrino naujienas apie karą kelis ar daugiau kartų per dieną. Remiantis 2024 m. apklausos duomenimis, dabar reguliariai šiuos pranešimus seka tik 11 proc. lenkų, o vos daugiau nei penktadalis tikrina informaciją kartą per dieną.

Paklausti, kaip lenkai mato karo ateitį, 2023 m. apklausoje daugiau nei 37 proc. respondentų tikėjo Ukrainos sėkme, o 2024 m. – jau tik 20 proc.

Šie duomenys visai nestebina. Tai natūrali žmonių reakcija. Prasidėjus karui, daugelis buvo šokiruoti, kad XXI amžiuje Europoje gali kilti toks didelis karinis konfliktas ir pasireikšti tokiomis formomis. Vis stebėjosi, kad tie vaizdai, kuriuos mato televizorių ekranuose, primena filmus apie Antrąjį pasaulinį karą. Karo pabėgėlių srautai, kurie krypo Lenkijos link, mobilizavo šalies visuomenę, norėjusią tiems žmonėms padėti. Reikia pripažinti, kad lenkų reakcija buvo greita. Gal ne tiek valstybės aparatas ir įvairios tarnybos greit ir gerai suveikė, kiek eiliniai lenkai,

Ūkininkų protestas Budziske

kurie spontaniškai ir veiksmingai ištiesė pagalbos ranką. Tą patį matėme ir Lietuvoje, kuri taip pat priėmė nemažą karo pabėgėlių skaičių ir teikė kitokią pagalbą Ukrainai.

Tačiau natūralu, kad bėgant laikui tos nuotaikos pradėjo kisti. Užsitęsęs karui, problemų daugėjo ir jos įgavo kitokį pobūdį. Viena yra priimti karo pabėgėlius į savo namus, o kita – ilgesnį laiką su svetimais žmonėmis kartu gyventi. Bent pradžioje nesuvoktas iki galo buvo ir kitas aspektas. Bėgantys nuo karo žmonės nebuvo vienodi. Vieni prieš jį dirbo paprastą, nekvalifikuotą darbą, kiti dirbo gydytojais, mokytojais, tarnautojais arba turėdami savo verslą buvo pasakiškai turtingi. Tai neretai ir erzindavo lenkų visuomenę, kai matydavo ne tik verkšlenančius vargšus, bet ir tuos, kurie rinkdavosi prabangius restoranus arba firminius drabužius, kokių eiliniai lenkai negalėdavo įpirkti. Taigi, tos nuotaikos visuomenėje neišvengiamai turėjo diferencijuotis. Greit pasigirdo kalbos apie tai, kad dalis pabėgėlių mėgsta prabangų gyvenimą ir nenori dirbti, papildomai siekia gauti valstybės paramą įvairių išmokų forma. Kildavo ir konfliktinių situacijų, ginčų istorijos klausimais.

Tačiau reikia pabrėžti dar vieną gyvenimo sritį, apie kurią rečiau užsimenama. Žmonių antplūdis į Lenkiją greit pagerino Socialinio draudimo fondo finansinius

rezultatus ir pagyvino visą ekonomiką. Kaip bebūtų, didžioji pabėgėlių dalis įsiliejo į šalies rinką, didino apyvartą, o už jų darbą buvo mokami valstybei mokesčiai. Tai tęsiasi iki dabar, nors nemaža dalis ukrainiečių jau išvyko iš šalies: arba grįžo į Ukrainą, arba nukeliavo į kitas šalis.

O kaip patys ukrainiečiai vertina Lenkijos partnerystę? Neseniai Kijeve įsikūręs Razumkovo centras atliko apklausą, kas, Ukrainos visuomenės nuomone, daro neigiamą poveikį padėčiai šalyje. Be kita ko, respondentai nurodė problemas su Lenkija.

Razumkovo centras analizavo ukrainiečių požiūrį į atskiras šalis. Geriausiai buvo įvertintos Kanada ir Latvija, sulaukusios 93 proc. teigiamų atsakymų. Jungtinė Karalystė, Lietuva ir Prancūzija gavo 92 proc. teigiamų vertinimų, Estija – 91 proc. Tuo tarpu Lenkiją teigiamai įvertino tik 58 proc. respondentų, t. y. mažiau nei, pavyzdžiui, Moldovą (77 proc.) ir Slovakiją (70 proc.). Tyrimų centras pažymėjo, kad Lenkiją šiuo metu teigiamai vertina kur kas mažiau ukrainiečių nei, pavyzdžiui, 2023 m. rugpjūtį (94 proc.).

Nekyla abejonių, kad ukrainiečiai žino apie Lenkijos politinę, karinę ir kitokią paramą Ukrainai kare su Rusija. Nuomonių prastėjimą galėjo nulėmti vykęs sienų blokavimas, siekiant užkirsti kelią Ukrainos grūdų ir kitų maisto produktų įvežimui į Lenkijos teritoriją.

Seinų ir Berznyko kapinėse gulė Lietuvos savanoriai, žuvę 1919–1920 metais kovose dėl šių žemių priklausomybės. Atsikūrusi Nepriklausoma Lietuva sutvarkė šiose kapinėse palaidotų karių kapus ir pažymėjo juos tradiciniais kryželiais. Lapkričio 1-ąją čia atminimo žvakeles uždega ne tik vietos bendruomenės nariai, bet ir atvažiuoja svečių iš Lietuvos. Kariuomenės dieną prie žuvusiųjų kapų gėlių padeda Lietuvos kariai. Seinų lietuvių „Žiburio“ mokiniai patvarko kapus, puoselėja jų atminimą. Visa tai vyksta tik Seinų ir Berznyko kapinėse, tačiau pagal Lietuvos kariuomenės archyvą ir kitose Lenkijos vietovėse yra palaidotų lietuvių karių. Turimi tokie duomenys:

- Augustavo kapinėse palaidoti Antanas Petrauskas, nežinomos kariuomenės dalies eilinis, žuvęs 1919 m., Povilas Žaliukevičius, V pėstininkų pulko eilinis, žuvęs 1920-09-05 (gali būti, kad šis karys palaidotas ties Augustavo miestu);
- Gibų kapinėse palaidotas VIII pėstininkų pulko eilinis Antanas Jucevičius, žuvęs 1920 m.;
- Jastšembnos kapinėse arba ties šiuo kaimu palaidotas Petras Kričėnas (Kirčėnas), VI pėstininkų pulko eilinis, žuvęs 1920-09-05;
- Krasnapolio kapinėse palaidoti keturi V pėstininkų pulko kariai: Dominykas Liaušas, žuvęs 1920-09-05 arba 1920-09-22, Kazys Lungis (Lingys), žuvęs 1920-09-24, Laurynas Norvaiša, žuvęs 1920-09-05 arba 1920-09-22, Jonas Valavičius (Valevičius), žuvęs 1920-09-08;
- Vizainio kapinėse palaidoti Antanas Mažeika, III pėstininkų pulko eilinis, žuvęs 1920-09-28 arba 1920-10-03, Kazys Tamonis, III pėstininkų pulko eilinis, žuvęs 1920-09-28 arba 1920-10-03.

Praejo daugiau nei šimtas metų. Ar išlikęs bent kauburėlis? Gal koks kryželis žymi tą vietą? Ar žmonių atmintyje dar gyvos anų laikų istorijos?

Ieškome Lietuvos karių kapų

„AUŠROS“ INF.

Tai klausimai, į kuriuos verta paieškoti atsakymų. Jie kilo tada, kai Lietuvos kariai iš Marijampolės ir Lietuvos kariuomenės karininkas majoras Donatas Mazurkevičius buvo atvažiavę į Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklą paminėti Lietuvos kariuomenės dienos.

Majoro Donato Mazurkevičiaus iniciatyva birželio 5 d. išsirušta į minėtas kapines ieškoti Lietuvos karių palaidojimo vietų. Lietuvos kariuomenės majorą lydėjo Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos direktorius Algirdas Vaicekuskas ir „Aušros“ redaktorė Irena Gasperavičiūtė.

Krasnapolyje yra senosios, naujosios, o netoliese, vietovėje Smolany Dąb – Pirmojo pasaulinio karo vokiečių ir rusų bendros kapinės. Deja, ženklų, liudijančių apie Lietuvos karių palaidojimo vietą, nerasta.

Susitikus su viršaičio pavaduotoju ir pakalbėjus su vietos gyventojais irgi nieko nepavyko sužinoti – žmonių atmintyje šie faktai per 100 metų neišliko. Kreiptasi į vietos kleboną, tačiau čia esančiose parapijos knygose įrašų apie Lietuvos karių palaidojimą nerasta.

Tų pačių „procedūrų“ imtasi ir Vižainyje: ieškojimas kapinėse, pokalbis savivaldybėje, parapijos knygos. Iki pietų tik tiek pasisekė nuveikti.

Po to paieškas tęsė dviese – majoras Donatas Mazurkevičius ir Algirdas Vaicekuskas. Išieškojo Augustavo, Gibų, Jastšembnos kapines. Tačiau apčiuopiamų žymių nerasta. Nenuostabu – jeigu kapai buvo pažymėti mediniais kryželiais, per tiek laiko jie sunyko. Kapinėse likusi tuščia vieta po kiek laiko panaudojama kitam palaidojimui. O vietos

aplinkėse išlikusios gyvos lietuvių bendruomenės nebėra – nėra ir kam saugoti atminimą. Beje, kalbant apie „gyvą lietuvių bendruomenę“ prieš akis iškyla Vižainio kapinės, kur apie kadaise buvusią gausią lietuvių visuomenę liudija tokios pavardės kaip Oškinis, Budraitis, Savulis, Dzermeika ir kt.

Jastšembnos kaime žmonės labai geranoriški, bando ką nors prisiminti, gyvi pasakojimai apie Pirmąjį pasaulinį karą, Antrąjį, bet apie lietuvius niekas negirdėjęs, tačiau gyvas „krūsnies“ pavadinimas, kur kraunami nuo laukų surinkti akmenys.

Šio teksto rašymo tikslai du: pirma, informuoti apie Lietuvos kariuomenės iniciatyvą įamžinti savo karių atminimą, antra, pasiteirauti, gal kas esat girdėję pasakojimus apie Lietuvos karius ir jų palaidojimą minėtose kapinėse, o gal turite pažįstamų tose apylinkėse, kurie galėtų ką nors žinoti.

Ekspedicijos dalyviai per dvi dienas Palenkės vaivadijoje nuvažiavo 500 km. Apie Lietuvos karių kapų paieškas yra informuoti Lietuvos Respublikos konsulatas Seinuose ir Lietuvos Respublikos kultūros ministerija.

Neabejotinai Lietuvos kariuomenės archyve esanti informacija yra teisinga. Juk kariuomenė, grįžusi iš mūšių, informuodavo vadovybę apie praradimus. Bėlieka nuspręsti, kaip įamžinti tose vietovėse palaidotų Lietuvos karių atminimą. Kaip tai bus atlikta, palikime spręsti pačiai Lietuvos kariuomenei.

Is Seinų lietuvių „Žiburio“ archyvo

Ekspedicijos dalyviai: A. Vaicekuskas, majoras D. Mazurkevičius ir I. Gasperavičiūtė

Žmogus, apie kurio savanorišką veiklą žino nedaugelis

JURGITA STANKAUSKAITĖ

Kas yra savanorystė? O kas yra savanoriškas darbas? Kaip pats žodis rodo, tai būtų savo noru atliekama veikla, užsiėmimas, darbas, pagalba. Savanorystė dažniausiai siejama su veikla įvairiose organizacijose, tačiau yra vietų, kur atliekamas darbas teikia visuomeninę naudą. Tą veiklą bendruomenė myli ir gerbia arba – priešingai – visiškai nepastebi ir neįvertina. „Aš Vitas, bet ilgus metus pasi turėjau Vitalio vardą“, – prisistatė Vitas Grigutis iš Punsko (tėviškė Kampuočiai). Tai žmogus, kuris niekada neieškojo padėkos, pagarbos ir atlygio už savanorišką darbą. Norisi jį vadinti Vytautu, kuris darbais tikrai

nusipelnęs tokio vardo, tačiau gerbdama jo valią straipsnyje vartosiu sutrumpintą vardo formą. Susipažinkite, tai Vitas.

Sakoma, kad geri darbai daromi tyliai, niekam netrukdam, be jokio šoninių balsų aido ir skelbimų. Vitas niekam neprašant ir netrukdam atnaujina Punsko kapinių antkapius, paminklus, senus kryžius, o reikalui esant tokį pats sukonstruoja ir įtvirtina reikalingose ar žmonių primiršiose vietose. Ar jam kas už tai sumoka? Ne. Ir jis nereikalauja atlygio. Jis daro tai, kas, jo nuomone, yra reikalinga ir naudinga. Ir akiai gražu.

Kalbėdamasi su Vitu jo paties stattytų namų kieme supratau, kad šis žmogus yra nepaprastai kuklus, nesididžiuojantis savo darbais. Paklaustas, kur tiksliai būtų galima apžiūrėti jo įdirbį kapinių teritorijoje, galėjo įvardinti kelis atnaujintus kryžius, o likusių net neatsimenantis, nes nesureikšminantis savo darbo. Imkime ir savęs paklauskime, kiek esame patys nuveikę dėl savo krašto, neskaičiuodami laisvo laiko, pastangų ir pinigų, kurie neegzistuoja visuomeninėje veikloje? Per

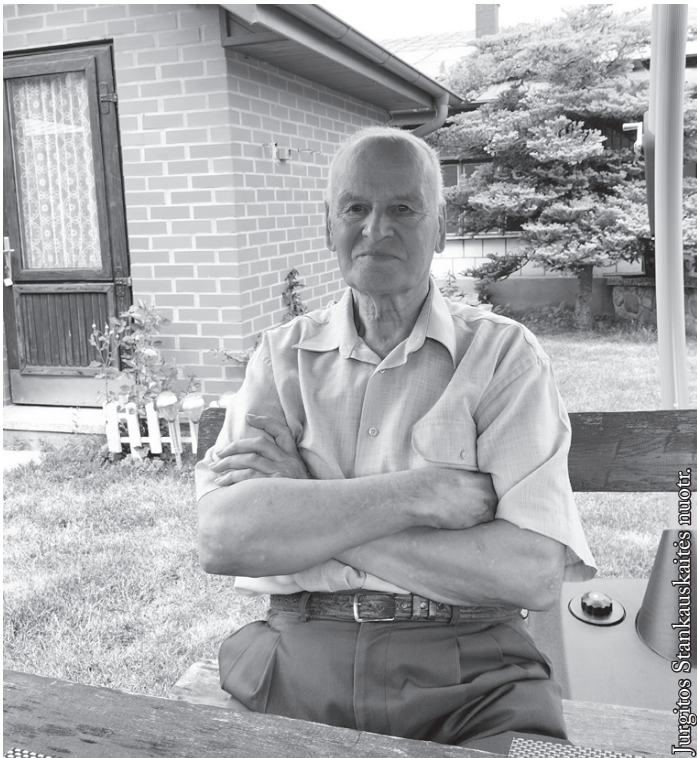
84-erius gyvenimo metus atnaujino 31 paminklą. Ne pačioje jaunystėje Vitas užsiėmė šia veikla, o po įvairių suaugusio lietuvių gyvenimo vingių – gyvenimo Švėtajno kaime Varmijos Mozūrų vaivadijoje, persikėlimo į nuosavą namą Suvalkuose, kuriame džiaugtasi vos dvejus metus, žmonos ligos... Tik sugrįžęs į Punsko kraštą visai neplanuotai kartkartėmis valandų valandas skirdavo savanoriškam užsiėmimui.

„Tep išėjo, kad buvau an kapinių ir buvo Gibavičienė – mano svoca iš Sainų. Stovėjo prie savo pamynklo ir tį šoni buvo tokias kitas parvirts. Sako, kad jį būtų gerai iškelc kažkap. Sakau, kad gerai, pamėgysiu. Pasikvietiau da kažkokį vienų žmogų ir povalio iškelēm. Nu ir no to tep toliau prasidėjo.“

Vitas ne vieną labai geros kokybės kryžių yra ištraukęs iš kapinėse pakampėmis augančių žolių ar krūmynų. O kiek ten gerų antkapių plokščių ir kryžių primėtyta... Pasirodo, kad yra tokių, kurie norėdami atnaujinti mirusiųjų kapus ne tik investuoja į naują antkapį, bet ir senu nemoka deramai pasirūpinti.

„Pažūrėjau, kad ciek yra sunaikyta kryžių, nėra kam patvarkyc, tai pac ėmiausi. Katrį pamynklų pac galėjau sukcl, tai pac darau, o kap ne vienas, tai anūko ar sasars sūnaus pasiprašydavau... Būdavo, kad sano pamynklo daugiau nei pusė žamėj sulindį. Daug tvarkis pamynklų žmonių iš Lietuvos.“

Vitas priminė Punsko istoriją, nukėlė į tuos laikus, kai šio kraš-

Vitas Grigutis

Jurgitos Stankauskaitės nuotr.

Jurgitos Stankauskaitės nuotr.

to padėtis buvo kitokia. Čia galima paminėti faktą, kad šiose kapinėse atgulė žmonės iš netolimų Lietuvos kaimų: Zovodos, Mockavos, Alksnėnų.

Seniau žmonės yra pasakoję, kad kapinėse būdavo vagių. Vitas irgi yra kalbėjęs, jog šie vogdavo kalviškus, gražiai nukaltus metalinius kryžius su saulutėmis. Tokie dažnai būdavo įkalti akmeniniame paminkle, todėl juos nulaužus likdavo pats paminklas. Tad jis imdavo ir tokiam paminklui pagamindavo kryžių.

„Kalviškas kryžius labai gražus. Dabar tokių nelikę ir da raitk gerai paieškoc, kas tokį mokėtų nukalc. Tai tokiam pamynklui su nulaužtu kryžiu paieškodavau kapinių pakraščuose numesto sano kryžaus. Paimdavau, nudažydavau ir uždėdavau

kap naujų.

O rožų buvau an kapų, ir dzvi moteriškės iš Paliūnų tvarko kapų. Aš jų klausiu, ar tį jų giminių kapas. Pasirodo, kad ne. Tep cik tvarko, ba tį pažįstamų iš Lietuvos. Prašė prižūrėc, tai tep ir tvarko. O tį, macyc, buvis gražus kryžus, alia sulaužytas. Tai aš jį parsinešau namo, sušvaisavau (suvirinau) ir indėjau, kur buvo. Tai jos man sako: „Tau raikia užmokėc už pataisytų kryžų.“ Sakiau – ne.

Kitu rozu vėl teko padzirkbėc prie tokio aukšto kalviško gelažinio kryžaus prie koplyčos. Tį buvį tokios keturos gelažinės kojos ir dzidelis akmuoj. Tai likus buvo cik viena koja. Likusios nurūdziej buvo. Visas siubavo. Da būt gruvis, tai daugiau žalos pridaris. Paėmis nuvaliau rūdzis, užšaliavau, o akmenį inbetonavau, kad laikytųsi. Da liko kryžų apdažyc. Daug darbo, ba pirmiau nuvalyc raikia.

Ir partizanų atminimo paminklų atnaujinau. Padzirkbėc raikėj prie lentos.“

Vitas pats, niekam neprašant paime ir patvarko senus paminklus. Sako, kad taikosi visokių žmonių kapinėse susitikti. „Kiek ca tau moka? Kas ca tavi inpareigojo?“ – jo klausia. O jis ir atsako: „Niekas. Pac.“ Matydamas apgriuvusį paminklą, paprastai imasi darbo ir patvarko. Žinia, kad nelabai yra kam imtis tokios iniciatyvos, be to, matome, kokie šandien žmonės užsilakstę, be finansų nelabai linę pirštą pajudinti. Vitui malonumas gražinti aplinką, pasirūpinti amžinojo poilsio vieta, neleisti laikui suniokoti istorinių kryžių, antkapių, paminklų – šio krašto kultūros vertybių. Yra vietų, kurių būklė buvusi labai prasta, ir reikėjo įsigyti brangių medžiagų.

„Vienų tokį, kur prie Šumyncko yra, atnaujinau, alia tį jau dasidėjo „Carito“ fondas. Juozas Grigucų padėjo. Reikėjo skaldzyto granito, cimanto, žvyraus. Tį buvo tokį apskritūs stulpukai akmeniniai su lencūgais, tai viskas isikraipj, žolēm apaugj. Ap-

tvarkiau viskų, o kap liko tų akmenų, tai da prie kito pamynklo panaudojau, cik kad tį jokio užrašo nėra. Man sakė, kad tį kunigu pastacytas, katris padėjo stacyc bažnyčų. Šašakampis, aukštas, gražus pamynklas. Pavirtis buvo, tai ataisiau ir paskui tuom kostki išdėjau. O kap Šumyncko kapų tvarkēm, tai plokštį naujų užsakēm. O tep, kap raikia dažų, tai už savo pinigus nusperku, ar kokių mūkutį ar angelukų indėc, taigi interneti pasižūrėc galima, gal po 20 zlotų parduoda. Prismenu, kad da Bieliūtės, gyvenusios tokian namuki prie ažaro, paminkluku užrašų atnaujinau.“

Kalbėdamasi su savo pašnekovu Vitu stebėjauisi jo pastangomis, kantrybe, atliekant ne tik fizinį, bet ir itin kruopštų darbą. „Dartės neturu kito darbo. Ca mano užsiėmimas.“

Tad Vitui Grigučiui palinkėsiu sveikatos ir stiprybės, o skaitytojams noro ieškoti ir surasti užimtumą, kad nesinorėtų nieko neveikti taip kaip savanoriškų darbų punskiečiui.

Is Vito Grigučio atminimo albumo

2023/2024 mokslo metai Punsko licėjuje

ALICIJA KRAKAUSKIENĖ, BIRUTĖ VAIČIULIENĖ

Sulaukėme vasaros. Nušuo-
lavo dar vieni mokslo metai.
Jeigu ir nieko labai įspūdingo
neįvyko, jeigu pamokų metu maty-
davome ir nemotyvuotų mokinių,
negalime sakyti, kad tie metai buvo
tušti. Tai dešimt darbinių mėnesių,
pažymėtų Punsko licėjaus darbo
plane, tai naujomis nuotraukomis ir
informacijomis papildę mokyklos
kronikos puslapiai, tai straipsniai iš
licėjaus gyvenimo, pasirodę mūsų
krašto lietuvių spaudoje, ar įvairių
švenčių, renginių akimirkos portale
punkskas.pl, lietuviškose Balstogės
televizijos ir radijo laidose ir kt.

2023/2024 mokslo metais mūsų
licėjuje mokėsi 102 mokiniai. Iš jų 12
su pagyrimu keliami į aukštesnę klasę.
Pirmoje klasėje aukščiausius pažymių
vidurkius pasiekė: Jokūbas Jankauskas,
Ula Vilkelytė, Eimantas Uzdila, Inesa
Nevulytė. Antrų A ir B geriausi mo-
kiniai: Natalija Chšanauskaitė, Eri-
ka Stankevičiūtė, Emilija Hattingh,
Sigita Aleksaitė, Julija Krakauskaitė.
Geriausiais pažymiais trečią klasę bai-
gė: Karolina Agurkytė, Mantas Mar-
cinkevičius, Greta Valinčiūtė. Seinų
apskrities dovanos skirtos Jokūbui
Jankauskui už aukščiausią pažymių
vidurkį ir krepšininkams už ketvirtą-
ją vietą Lenkijos vidurinių mokyklų
krepšinio čempionate. Reikia pasi-
džiaugti, kad 31 mokinys įgijo Punsko
Kovo 11-osios licėjaus baigimo paży-
mėjimą. Vidurinę mokyklą su pagyri-
mu baigė 8 moksleiviai. IV A klasėje
geriausius rezultatus pasiekė: Onutė
Karaneckaitė, Viktorija Petruškevi-
čiūtė, Indra Valinčiūtė, Gintarė Vek-
toriūtė ir Rimas Rėkus. IV B klasės

Mokslo metų pabaigos proga sveikina Tėvų tarybos atstovės

geriausi mokiniai: Danielius Vaina,
Viktorija Zdanavičiūtė ir Aneta Čer-
lionytė. Apskrities viršininko dovaną
gavo Onutė Karaneckaitė už labai ge-
rus mokymosi rezultatus ir laimėjimus
Lietuvių kalbos olimpiadoje.

Šiais mokslo metais vėl dalyvavo-
me olimpiadose, konkursuose, sporto
varžybose. Reikšmingas pasiekimas –
Onutės Karaneckaitės laimėta I vieta
Lietuvių kalbos olimpiadoje Druski-
ninkuose. Mokinę olimpiadai paruo-
šė mokytoja Birutė Vaičiulienė. Tos
pačios mokytojos globojami septyni
licėjaus mokiniai dalyvavo Lenkijos
lietuvių draugijos surengtame Dai-
liojo žodžio konkurse. Dvi I vietas
komisija skyrė Onutei Karaneckaitėi
ir Rasai Maksimavičiūtei, o II vietą
– Mangirdui Vektoriumi. Greta Va-
linčiūtė bei Gabija Uzdilaitė mūsų
mokyklai atstovavo VI Lietuvos

mokinių etninės kultūros olimpiado-
je, kuri vyko Taujėnuose. Nors moks-
leivės laureatėmis netapo, pasiekė
labai gerą rezultatą. Olimpiadai joms
padėjo pasiruošti mokytoja Alicija
Krakauskienė. Pirmosios vietos lai-
mėtoja profilaktikos konkurse žalin-
gų įpročių tema, kurį suorganizavo
Seinų apskrities sanitarijos ir epide-
miologijos stotis, tapo Gabrielė Kar-
čiauskaitė. Moksleivė ruošė pedagogė
Violeta Vainienė. Punsko licėjaus šo-
kių grupė „Šalčia“, kuriai vadovauja
choreografė Asta Pečiulienė, stilizuo-
to liaudiško šokio 17–25 metų am-
žiaus grupėje taip pat laimėjo I vietą.
Šis XVII tarptautinis šokio festi-
valis-konkursas „Aušrinė žvaigždė“
vyko Šiauliuose. Šokių grupė „Šalčia“
kartu su choru „Pašešupiai“ (vadovas
Dainius Pavilonis, koncertmeisteris
Raimundas Martinkėnas) dalyvavo

laidos „Duokim garo!“ filmavime Lietuvos televizijos studijoje Vilniuje. Laida buvo transliuojama sausio 21 d. Reikia pridurti, kad „Šalčia“ ir „Pašešupiai“ dalyvaus Dainų šventės šimtmečio renginiuose Vilniuje. Džiaugiamės, kad licėjaus pirmokė Inesa Nevulytė tapo televizijos konkurso „Dainų dainelė 2024“ laureate. Jos mokytoja – Punsko LKN vokalinio ansamblio „Balsynėlis“ vadovė Egidija Grimalauskienė. Grupė mūsų mokinių ir mokyklos bibliotekininkė Rūta Burdinaitė dalyvavo Nacionalinio diktanto konkurse „Rašyk. Klysk. Išmok“. Šis tarptautinis suaugusiųjų ir moksleivių raštingumą skatinantis konkursas tai galimybė pasitikrinti savo rašybos įgūdžius, didžiulis unikalia lietuvių kalba, o padarius klaidų – išmokti ko nors naujo. Šiomet jau keturioliktą kartą tokį diktantą rašė beveik 30 tūkstančių žmonių Lietuvoje ir pasaulyje.

Ryščiausias ir įsimintiniausias mūsų moksleivių pasiekimas – krepšinininkų komandos (treneris Darius Valinčius) jau antrą kartą iškovota ketvirtoji vieta Lenkijos vidurinių mokyklų krepšinio čempionate, kuris vyko birželio mėnesį Gorlicose. Kovoje dėl bronzos medalių punskiečiai nusileido Bidgoščiaus komandai rezultatu 75:80. Tai didžiausias

Punsko krepšinininkų pasiekimas. 2022 m. mūsų vaikinai buvo penkti Lenkijoje. Reikia paminėti, kad anksčiau Seinuose vyko Palenkės vaivadijos I lygos vidurinių mokyklų berniukų krepšinio varžybų finalai, kur Punsko licėjaus krepšinininkai iškovojo pirmąją vietą. Šiais mokslo metais mūsų licėjaus krepšinininkų komandoje žaidė: Ernestas Baranauskas, Jokūbas Zimnickas, Oliveris Krakauskas, Povilas Zdanys, Gabrielius Pykys, Mangirdas Vektorius, Martynas Grigutis, Matas Zdanys, Valdas Kibyšis, Jokūbas Kraučeliūnas, Aleksandras Vaznelis, Lukas Jakčinskas. Rezultatyviausias komandos žaidėjas – Ernestas Baranauskas, kuris tapo čempionato tritaškių ir baudų taikliausiu metiku. Labai džiaugiamės vaikinų pasiekimais. Mokykloje iškilmingai sutikome ir pagerbėme krepšinininkus ir jų trenerį.

Licėjyje įvyko tradiciniai renginiai: Pirmokų krikštas, Padėka už krikštą, Punsko kapinių tvarkymas, Kalėdinis susitikimas, Naktis mokykloje, Šimtadienis, Paskutinis skambutis, Dzinguliukai. Švęstos Lietuvai brangios datos: Sausio 13-oji, Vasario 16-oji, Kovo 11-oji, Knygnešių diena, Gedulo ir vilties diena. Surengtos moksleiviams ekskursijos į Krokuvą, Tatrų kalnus bei Osvencimą, Italiją

(Florenciją, Veneciją bei Romą), Vokietiją (Berlyną, Potsdamą). Punsko valsčiui parėmus mokiniai lankėsi Lietuvos liaudies buities muziejuje Rumšiškėse. Moksleiviai dalyvavo susitikime su Lietuvos ir mūsų krašto poetais Poezijos pavasario metu. Įvyko susitikimas su Šalčininkų Lietuvos tūkstantmečio mokyklos mokiniais ir mokytojais. Šiomet ir toliau bendravome su baltarusių tautinės mažumos Hainuvkos mokykla.

Visi licėjaus mokiniai savo žinias ir gebėjimus tobulino Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos finansuojamo „Kultūros paso“ edukaciniuose užsiėmimuose „Kūno ekspresija: išmok skaityti kitų mintis!“, kuriuos vedė profesionalus koučingo (ICF) ir neurolingvistinio programavimo (NLP) specialistas Laurynas Pečkaitis. Edukacijos metu jie lavino kūno ekspresijos ir neverbalinės komunikacijos gebėjimus. Sužinojo ir praktiškai išbandė svarbiausius pirmojo įspūdžio, empatiško bendravimo, streso įveikos per kūno kalbą aspektus. Buvo ugdomas mokinių kūrybingumas ir kritinis mąstymas. Jie mokėsi tolerancijos, lygybės ir pagarbos bendraujant. Moksleiviai pritaria, kad tai labai reikalingos gyvenimiškos pamokos. Taip pat mielai prisimena susitikimą

su buvusiais licėjaus mokiniais – gydytoju Povilu Grėbliūnu, kuris pasakojo apie žalingų įpročių kenksmingumą sveikatai, ir dietologe Rasa Žukauskiene, kalbėjusia apie sveiką mitybą. Karinius užsiėmimus ketvirtokams vedė policininkai ir Karinės teritorinės gynybos atstovai. Licėjyje taip pat viešėjo Lietuvos mokslų akademijos delegacija, kuriai vadovavo Lietuvos genetikas, akademikas, profesorius, habilituotas biomedicinos mokslų daktaras Vaidutis Kučinskas. Vizito metu doc. dr. Alina Urnikytė skaitė pranešimą apie lietuvių tautos kilmę „Lietuvių genomo šaknų beiškant“. Be

Punsko licėjaus choras „Pašešupiai“ „Duokim garo!“ laidoje

Iš Punsko licėjaus archyvo

Punksko licejaus mokiniai Berlyne

to, mokiniai išklausė Vilniaus universiteto prof. habil. dr. Gintauto Dzemeydos paskaitą „Dirbtinis intelektas: sėkmė ir grėsmė“. O licejuje viešėjusi istorikė dr. Greta Paskočiūnaitė iš Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto papasakojo apie Lietuvos laisvės kovų karžygį Jurgį Krikščiūną-Rimvydą. Dalyvavome taip pat kasmetinėje istorijos paveldo „Terra Jatwezenorum“ konferencijoje, kurios metu pranešimus skaitė kraštotyrininkas iš Marijampolės Kęstutis Subačius bei Punksko licejaus absolventai – istorikas prof. dr. Bronius Makauskas ir jaunas mokslininkas, VDU doktorantas Paulius Birgelis. Lietuvių kalbos mokytojai įsimintinas ir doc. Marijaus Šidlausko pranešimas, skaitytas „Metų paskaitoje lituanistui“ Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijoje. Paskutinę mokslo metų dieną dar spėjome susitikti su Varšuvos universiteto Baltistikos skyriaus studentais ir jų dėstytojais: dr. Joanna

Tabor ir mūsų licejaus absolvente dr. Nijole Birgeliene. Taip pat atsiveikinome kunigą Povilą Šlaminį, kuris penkerius metus dirbo licejuje ir mokė jaunimą.

Visos tradicinės ir netradicinės pamokos yra reikalingos ir naudingos ne tik švietimo ministerijų patvirtintoms mokymo programoms, bet ir mūsų licejaus misijai vykdyti. Turime suvokti atsakomybę už savo licejaus ir krašto likimą, už tautinės tapatybės išsaugojimą. Neužtenka pasyviai dirbti ar dalyvauti pamokose ir visus reikalus palikti spręsti mokyklos direktoriui. Visi privalome būti kūrybingi ir labai atsakingi, pareigingi ir labiau motyvuoti. Negalime nustoti tobulinti ir tobulintis, aukotis ir aukoti... O dabar, būdami labai dėkingi visiems, kurie palaiko ir remia Punksko Kovo 11-osios licejų, atostogaukime, dalyvaukime Dainų šventės šimtmečio renginiuose, lankykime Lietuvą ir darykime viską, „kad giria žaliuotų“, kad kuo ilgiau gyvuotume.

Birželio 21-ąją Punksko Dariaus ir Girėno mokykloje baigėsi dar vieneri mokslo metai. Karalienė vasara į mūsų jausmus, protus bei gyvenimus įsiveržė lyg uraganas. Pradėjome planuoti atostogas: kas šiltuosiuose kraštuose, kas Lietuvos gamtoje, o kai kas tiesiog savo kieme, puoselėdamas aplinką.

Mokykloje vasaros gaiva buvo juntama jau visas mėnuo. O kaip sunku mokiniams išsėdėti klasėse, pamokose, kai mato pavargusio ir sunerimusio mokytojo veidą. Sunerimusio, nes kiekvienas vaikas mums yra svarbus ir įdomus.

Paskutinę mokslo metų dieną, birželio 21-ąją, visi susirinkome mokyklos svetainėje pasidžiaugti pasiektais rezultatais ir užbaigti mokslo metus. Tradiciškai sugiedojome mokyklos himną, mokiniams įteikėme pažymėjimus, padėkojome.

Džiaugiamės, kad kojos nepakišo jokios nesėkmės, galėjome kokybiškai ir intensyviai dirbti ištisus metus! Mūsų mokykloje kaip paprastai vyko daug... Visų pirma mokėmės, dalyvavome konkursuose, varžybose, rengėme meno programas, pasitikome svečius, keliavome, šokome, dainavome. Šiais mokslo metais Punksko Dariaus ir Girėno pagrindinėje mokykloje mokėsi 209 vaikai (lietuviškose klasėse 163, lenkiškose – 46, tarp jų 2 ukrainiečiai). Mokyklą baigė 16 aštuntokų, o į aukštesnę klasę keliami 188 mokiniai. Pirmą kartą mūsų mokykloje trims mokiniams (dviem ketvirtokėms – Irminai Makauskaitei bei Paulinai Miloncytei ir aštuntokui Matui Grigučiui) skirta mokytojo Jeronimo Šalčiūno pinigine premija už labai aukštus pasiekimus moksle, pavyzdinę elgesį, aktyvų dalyvavimą lietuvių kultūriniame gyvenime bei atstovavimą mokyklai konkursuose ir festivaliuose. Gerbiamas mokytojau, Jūsų pasiaukojimas mums yra troškimas mokytis. Tai tarsi šviesa, kuri mus veda į žinių ir supratimo

Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinėje mokykloje

DALIA MAKUSKIENĖ

pasaulį. Šiandieniam pasaulio kontekste vis dažniau susimąstome, kokia svarbi mums tėvynė, kokie mes laimingi gyvendami taikioje šalyje ir koks džiaugsmas, kai įvertinami mūsų darbai. Juk žmoguje viskas įgyta. Žmogus gimsta nemokėdamas kalbėti, kalbėti jis išmoksta. Vėliau visą gyvenimą semiasi žinių, patiria ir gyvena... Toks tikslas ir tokia šventa kiekvieno užduotis.

***

Štai rugsėjį atsidarė durys... Atsivėrė naujos neišmatuojamos mokymosi ir pažinimo galimybės bei erdvės. Pirmąją mokslo metų dieną, rugsėjo 4-ąją, Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinėje mokykloje šypsojosi ne tik mokiniai, bet ir saulutė. Tradiciškai šventės pradžioje įnešta mokyklos vėliava ir sugiedoti himnai. Moksleivius, jų tėvelius bei visą mokyklos bendruomenę pasveikino direkcija ir Tėvų komiteto atstovai.

Spalio 3 dieną vyko Seinų apskrities kroso varžybos. Rungėsi 5 mokyklų atstovai, tarp kurių buvo ir mūsų mokyklos mokiniai. Vyko draugiška kova, tačiau visi rungtyniavo su dideliu užsispyrimu ir ryžtu. Mokiniai varžėsi mergaičių ir berniukų kategorijose pagal gimimo metus ir pasiekė gerų rezultatų.

Spalio 8 dieną vyko I–III klasių Raiškaus skaitymo festivalis. Mokiniai skaitė pasirinktus knygų fragmentus, klausėsi muzikos, pertraukėles žaidė, dainavo. Visi įsitikinome, kad skaitymas ir klausymas yra tikrai patrauklus, malonus ir labai naudingas laiko leidimo būdas.

Spalio 13-ąją visa Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos

bendruomenė šventė Mokytojų dieną. Tai maža šventė kiekvienam mokytojui, mokiniui ar mokyklos darbuotojui. Jos proga mokinukai stengėsi nustebinti. Moksleiviams tai puikiai pavyko, nes geriausia padėka – gražūs žodžiai. Nuoširdus sveikinimas mokytojui suteikia daug džiaugsmo. Kaip ir kiekvienais metais, pasižiūrėti meno programėlės atvyko taip pat mokytojai pensininkai. Labai džiugu, kad jie mūsų nepamiršta. Tai liudija apie pagarbą ir įvertinimą.

Spalio 25 dieną 34 pirmokėliai tapo pilnaverčiais Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos mokinukais. Atvykusius tėvelius, mokytojus ir draugus jie nustebino dainelėmis, šokiu ir eilėraštauais. Scenoje pasirodė puikiai. Auklėtojos Danutė Svetlauskienė, Teresė Degutienė ir Violeta Vainienė paskaitė priesaiką, o pirmokėliai iškilmingai prisiekė būti dori, sąžiningi, gerbiantys mokyklą ir mylintys tėvynę moksleiviai.

Spalio mėnesį mūsų mokykloje vyko akcija „Teigiamų minčių stiklainis“. Jos tikslas buvo skatinti mokinių teigiamą mąstymą bei gebėjimą džiaugtis pačiais mažiausiais dalykais. Pozityvaus mąstymo mokymasis – tai vienas būdų, kaip padėti sau. Pastebėta, kad pozityviai galvojantys žmonės (optimistai) pasižymi stipresne sveikata, jaučiasi laimingesni, daugiau bendrauja, sugeba geriau suvaldyti stresines situacijas. Svarbu tai, kad pozityvūs žmonės gyvena ilgiau. Šios akcijos metu IV–VIII klasių mokiniai spalvotuose lapeliuose užrašinėjo savo mintis ar teigiamus žodžius, o vėliau juos metė

į bibliotekoje esantį „Teigiamų minčių stiklainį“. Visos mokinių gražios mintys, žodžiai svetainėje papuošė rudeninį medį.

Spalio 31 dieną mokiniai lankė „Cyganowo“ šunų prieglaudą Konstantinuvkoje prie Seinų. Jau spalio pradžioje mokykloje buvo paskelbta rinkliava, skirta prieglaudoje gyvenantiems šuneliams. Surinkta daug maisto, žaislų, antkaklių ir kitų gyvūnams reikalingų daiktų. Spalio 20 dieną suorganizuota akcija „Vaflių kepimas“. Kiekvienas pirkėjas žinojo, kad pirkdamas vaflių ne tik skaniai pavalgys, bet ir parems prieglaudos gyventojus. Džiaugiamės, kad padarėme ką nors gera.

Lapkričio 10 dieną septintų ir aštuntų klasių moksleiviai išvyko į Pagėgius. Šiame miestelyje aplankė senąsias kapines, kur palaidotas Martynas Jankus. Dalyvavo užsiėmimuose ir suprojektavo savo knygeles. Ši išvyka buvo įdomi, informatyvi ir linksma.

Lapkričio 17 dieną III a klasės mokiniai atstovavo mūsų mokyklai tarptautiniame renginyje „Rudenėlių palydint“. Jis vyko Jurbarko rajono Jurbarkų darželyje–mokykloje. Mokiniai grožėjosi vietinės bei kitų rajono mokyklų pasirodymais. Mūsų trečiokai pašoko šokį „Drailinas“ ir padainavo dainą „Rugsėjis“. Vėliau stebėjo ir turėjo progą prisiminti vaidinimą „Zuikis Puikis“, kurį buvo pastatę būdami pirmokai. Po pasirodymų vyko Jurbarko bibliotekos darbuotojų surengta edukacija. Vaikai klausėsi skaitomos knygelės, po to atliko piešinėlį.

Lapkričio 21 dieną aštuntokai lankėsi Seinuose. Ten drauge su

„Žiburio“ mokyklos moksleiviais ir atvykusiais svečiais šventė Lietuvos kariuomenės dieną. Visi drauge aplankė žuvusių Lietuvos savanorių kapus Berznyko ir Seinų kapinėse ir pagerbė jų atminimą. „Žiburio“ mokykloje stebėjo meno programėlę bei klausė atvykusių kareivių pasakojimų, išgirdo muzikinius kūrinius. Įdomu, kad galėjo stebėti kareivių „darbo įrankius“. Juos buvo leista paliesti, apsirengti kareiviškais drabužiais, užsidėti šalmsus.

Svarbu paminėti, kad mūsų mokykloje svečiavosi lietuotyryninkas, gyvenimo tarėjas Daugvardas Noreikis. Jis labai aistringai pasakojo, kaip žmogaus minčių kokybė veikia jo ir bendruomenės gyvenimą. Tyrinėtojas atvežė prasmingą parodą „Didysis lietuvių kalbos žodynas“. Dvidešimtyje šio žodyno tomų aprašyta apie pusę milijono lietuvių kalbos žodžių. Tai vienas iš didžiausių žodynų pasaulyje. Tokio masto leksikografinio darbo neturi daugelis valstybių. Kaip teigia V. Daujotytė, „šis žodynas yra svarbiausias lietuvių kalbos veikalas; pamatinis lietuvių kultūros tekstas“. Jį rašė ir redagavo per 100 metų kelios kalbininkų kartos. Surinkta daugiau kaip 11 mln. žodžių, remtasi 5 mln. lapelių kartoteka.

Sausio 5 dieną pirmokai, antrokai

ir trečiokai drauge su savo auklėtojais Danute Svetlauskiene, Terese Degutiene, Natalija Kalkauskiene, Edita Balkevičiene ir Irena Vaičiuliene nuvyko į Seinų „Lietuvių namus“. Čia Alytaus miesto teatras parodė spektaklį „Grybų taika“ pagal Justino Marcinkevičiaus poemą „Grybų karas“. Spektaklio režisierė Andra Kavaliauskaitė. „Grybų taika“ tai koncertinė programa vaikams, sukurta pagal literatūros klasiko Justino Marcinkevičiaus vieną populiariausių kūrinių – eiliuotą poemą „Grybų karas“. Įdomu, kad šįkart grybai nusprendė kalbėti ne apie karą, o apie taiką, atsidavimą, pasiaukojimą ir meilę artimui, namams, žemei bei savo kalbai. Puiku, kad kasdieniame mokyklos gyvenime atsiranda naujų idėjų, kurios tapomos vis kitomis spalvomis.

Sausio 12-osios rytas mūsų mokykloje buvo pažymėtas Laisvės gynėjų dienai skirta atminimo liepsnele. 7 val. mokyklos languose sutviskėjo žvakių ugnelės. Trečios pamokos metu VI b klasės mokiniai priminė 1991-ųjų sausio 13-osios įvykius, kurie padėjo suvokti, kokia kaina buvo pasiekta ir įtvirtinta Lietuvos Nepriklausomybė. Jų žodžiai skleidė pagarbą Tėvynės gynėjams, skatino būti vertiems jų aukos.

Šių mokslo metų sausio 18-oji mokykloje buvo neeilinė. Tai Senelių šventė, kurios ypač laukė ketvirtokai. Visą savaitę mokinukai piešė atvirukus, ruošė darbėlių parodą, o tą dieną nuo pat ryto žvalgėsi pro langus, laukdami mylimų močiucių ir senelių. Seneliai, braukdami jaudulio ašaras, scenoje stebėjo nuotaikingą meno programą, kurią sudarė jaudinantys eilėraščiai, daina, šokis bei muzikiniai kūriniai.

Mūsų mokykloje mokosi atsakingi, draugiški ir rūpestingi mokiniai, kurie buvo pasiryžę padėti paukšteliams išgyventi šaltąją žiemą. Vaikai žinojo, kad

sparnuočių globa turi būti nuolatinė, nes pradėjus lesinti paukščiai atpranta ieškoti maisto natūraliose vietose ir tikisi žmogaus rūpestingumo. Visą žiemą svetainės auklėtiniai rūpinosi mažaisiais sparnuotais draugais. Lesyklėlėje paberdavo maisto atskrendantiems mus aplankyti paukšteliams, todėl vis dažniau mus „kalbino“ genys, kėkštas... Zylutės kiekvieną dieną barbeno į langą.

Vasario 8 dieną vyko nepaprastai svarbi gerumo akcija. Kadangi tai buvo Riebusis ketvirtadienis, visi pavaišinti šiltais sumuštiniais ir saldumynais. Tokiu būdu mokiniai padėjo netoliese esantiems vaikų namams. Lenkiškų klasių savivaldos nariai gamino saldžias bandeles, pyragus, o lietuviškų klasių savivalda kepė šiltus sumuštinus. Pertraukų metu sugužėjo daug alkanų klientų, kurie mielai pirkto tiek sumuštinus, tiek saldumynus. Surinkti pinigėliai skirti vaikų namams, esantiems vietovėje Nowa Pawłówka. Džiugu, kad visi moksleiviai ir mokytojai mielai prisidėjo prie šios akcijos ir nepagailėjo savo pinigėlių.

Vasario 13 dieną V klasių mokiniai su auklėtojais suorganizavo Užgavėnės. Tai žiemos išlydėjimo šventė ir laikotarpis prieš gavėnią bei pasninką. Visi tą dieną buvo persirengę.

Scenoje pasirodė raganos, čigonės, Kanapinis, Lašininis, velniai, giltinės. Šventės metu atskleistos Užgavėnių tradicijos. Penktokai vaidino, šoko, dainavo. Išvarė visus žiemos demonus ir šventė pavasario pradžią. Pabaigoje žiūrovus vaišino spurgomis, kitais skanėstais. Šventė, kurią kadaise švęsdavo ir mūsų tėveliai, seneliai bei proseneliai, buvo linksma ir džiugi.

Vasario 16 dieną I–III klasių mokiniai šventė Lietuvos gimtadienį. Tai viena svarbiausių datų tėvynės istorijoje. Šią dieną pradinukai parodė, kokia didi yra Lietuva, kokios svarbios esą lietuvybė, tradicijos ir vienybė. Šventės metu jie šoko, skambėjo dainos, eilės ir gražūs žodžiai apie tėvynę. Renginį vainikavo bendra daina „Žemėj Lietuvos“.

Šiomet buvo švenčiamas 106-asis Lietuvos gimtadienis. Ta proga ir vyresnieji VII a klasės mokiniai su auklėtoja Alicija Petruškevičiene surengė minėjimą ir leido kiekvienam pasijusti svarbiu šioje žemėje. Priminta, kodėl turime švęsti Vasario 16-ąją. Juk tik tėvynės saulė šviečia ryškiausiai, šildo labiausiai, tik čia dangus šviesiausias bei žolė žaliausia. Kad ir kokiaje šalyje būtume, kad ir koks žavesys apimtų, savojoje tėvynėje pajuntame tą jausmą – kaip čia gera. Čia viskas sava ir artima. Šventę vainikavo „Tautiška giesmė“, kurią visi kartu sugiedojome prie varpinės, skirtos Lietuvos Nepriklausomybės 100-mečiui, esančios Punsko parapijos senosiose kapinėse.

Tą pačią dieną mūsų mokyklos VI ir VIII klasių mokiniai išvyko į Lazdijus. Ten Šv. Onos bažnyčioje dalyvavo šv. Mišiose. Vėliau Nepriklausomybės aikštėje giedojo „Tautiška giesmė“. Visi šventės dalyviai stebėjo iškilmingą koncertą Lazdijų kultūros centre. Iškilmės įspūdingos ir labai jaudinančios, nes buvo pristatytas Lietuvos gyventojų trėmimas į Sibirą. Nubraukę jaudulio ašaras, dalyvavo ekskursijoje po

Lazdijų miestelį.

Kovo 7 dieną trečiokai nuvyko į Marijampolės Jono Totoraičio progimnaziją. Ten jie dalyvavo jau tradiciniame tapusioje viktorinoje – šventėje „Šypsaisi gimtajam kraštui“, skirtoje Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienai paminėti. Renginio pradžioje mūsų mokyklos mokiniai visus pasveikino iškilmingu šokiu bei dzūkiškais eilėmis.

Kovo 11 dieną mokykloje iškilmingai paminėta Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo diena. VI a klasės mokiniai sveikino Lietuvą gražiausiomis eilėmis ir dainomis.

Belaukdami pavasariškos šilumos, Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos pirmokėliai su auklėtojomis Danute Svetlauskiene ir Terese Degutiene išvyko į Suvalkijos sostinę Marijampolę. Šis miestas visada buvo ir tebėra kultūros lopšys. Čia mokinukai dalyvavo smagioje edukacinėje veikloje „Margučio margija“ ir išmoko paruošti pačius gražiausius margučius šv. Velykoms. Visi pasinėrė į margučių marginimo margiją. Vaikučiai sužinojo, kokiais būdais galima marginti. Tapo aišku, ką simbolizuoja spalvos, kokie esą skutinėtų margučių raštai, karšto vaško ornamentai, kaip mirkoma žolelėse. Prisidazę pačių gražiausių kiaušinių, keliavo prie Žemaitės kapo. Ši asmenybė mūsų mokinukams nebuvo svetima, nes mokyklos bibliotekoje jie vartė autorės knygas, o pamokų metu su auklėtojomis kalbėjosi apie šią puikią moterį. Pirmokėliams ji įstrigo mintyse kaip moteris balta skarele. Visi pasimeldė prie rašytojos kapo ir uždegė atminimo liepsnelę.

Kovo 14 dieną mokykloje paminėta Knygnešių diena. Ta proga buvo pristatyta inovacija „Slaptoji misija – nuo knygnešių iki šiuolaikinių technologijų“. Pradžioje pamatėme jauniausių dalyvių, antrokėlių, vaizdo reportažą „Apie knygnešį Povilą Matulevičių“ pagal Marytės Misiukonienės ir Sigitą Birgelio

pasakojimus. Mokiniai, keliaudami knygnešių takais, turėjo galimybę ne tik praturtinti savo žinias, bet ir pasidalinti išgirstomis istorijomis apie knygnešius. Talkino ir III klasių moksleiviai. Reportažą papildė Raiškiaus skaitymo festivalio bei mokinių laisvalaikio pasiskaitymų mokyklos bibliotekoje nuotraukos. Pristatymą vainikavo bendra praktinė užduotis – II ir III klasių mokiniai bandė priskirti knygnešiui tinkamas savybes bei lygino jas su šiuolaikinio mokinio paveikslu.

Inovaciją pratęsė vyresnių klasių mokinių sukurti vaizdo reportažai. Vieną iš jų („Knygnešių keliais. Išvyka į Vaitakiemį, Seinus, Žagarius ir Kampuočius“) pristatė VII a klasės mokiniai, kitą („Knygnešių keliais. Išvyka į Martyno Jankaus muziejų Bitėnuose“) paruošė Punsko Kovo 11-osios licėjaus III klasės atstovai kartu su aštuntokais. Juos papildė nuotraukų reportažas. Vyresnieji mokiniai, keliaudami knygnešių takais, turėjo galimybę pažvelgti į juos kaip į žmones, kurie ne tik patyrė baimės jausmą, bet ir aukėjo viską, ką turėjo brangiausia. Tokiu būdu išsaugojo lietuvišką spaudą. Tuo pačiu galėjo suprasti to laikmečio žmonių vertybes, suvokti požiūrį į knygas bei asmeniškai patirti tai, ką išgyveno knygnešiai. Inovaciją užbaigė pirmųjų lietuviškų knygų bei vadinamųjų prūsinių paroda bibliotekoje.

Pabaigoje VII ir VIII klasių mokinių atstovai pristatė plakatus, kuriuose buvo pateikti knygnešių laikmečio ir šiuolaikinių technologijų privalumai, pavojai, tų laikų išgyvenimai, jausmai, emocijos. Inovaciją paruošė bibliotekininkės Marytė Malinauskienė ir Alma Šliaužytė, mokytojai Genutė Vaznelienė, Edita Balkevičienė, Natalija Kalkauskienė, Alicija Petruškevičienė, Jūratė Pykienė bei Tomas Berneckas.

Kovo 15 dieną septintos klasės mokiniai Milda Aleksaitė, Jonas Jankauskas ir Nojus Uzdila su anglų

kalbos mokytoja Irena Misiukonienė dalyvavo anglų kalbos konkurse Suvalkuose. Konkursas buvo padalintas į dvi dalis. Iš pradžių mokiniai dirbo savarankiškai, o vėliau grupėse. Grupinio darbo etape pavyko iškovoti pirmąją vietą.

Kovo 19-ąją mokytojos Irenos Kalinauskienės suburta grupė išvyko į Balstogę. Čia dalyvavo XIII kultūrų festivalyje, kurio tikslas buvo pristatyti tautinių mažumų folklorą. Padainavo lietuvių liaudies dainą „Ožys ant tilto stovėjo“ bei atliko kūrinį „Gaidys“. Grota smulkais, akordeonais, fleitomis ir vienu būgnu. Kanklėmis pritarė ir pati vadovė Irena Kalinauskienė.

Renginys prasidėjo iškilmingu atidarymu. Visus dalyvius lydėjo jaudulys ir geros emocijos. Malonu buvo sulaukti šilto priėmimo bei audringų ovacijų. Iš šios šventės moksleiviai išsinešė daug patirties – malonu buvo stebėti kitų ansamblių paruoštus repertuarus.

Kovo 21 dieną mūsų mokykloje smagiai pasitikome pirmąją pavasario dieną. Jau nuo pat ryto galima buvo atsipalaiduoti. Pirmos pamokos metu mokinių savivaldos nariai skaitė savo draugams paskaitas apie stresą, jo poveikį ir kaip su juo kovoti. Vėliau mokiniai ruošėsi paskiroms užduotims, kurias jau iš anksto buvo

lėmę burtai. Užduotys nebuvo lengvos, bet labai įdomios ir prasmingos, nes susijusios su sveikata ir sveiku gyvenimo būdu. Mat į mokyklą atvyko ir sanitarinės tarnybos atstovės, kurios supažindino mokinius su sveiko maisto vartojimo svarba ir parodė, kaip skaityti ir suprasti maisto produktų etiketes. Vyko susitikimas su policijos atstove, kuri papasakojo apie saugumą internete bei suorganizavo sporto varžybas, kad kiekvienas mokinys galėtų aktyviai užbaigti ketvirtadienio popietę. Tą pačią dieną mūsų mokykloje vyko šachmatų turnyras. Pirmąją vietą iškovojo Nojus Uzdila. Kovo 21-ąją taip pat paskelbti vasario 27–kovo 15 dienomis vykusio mokyklinio profilaktikos konkurso „Mano jausmų ir emocijų pasaulis“ (jo tikslas – ugdyti mokinių emocijų bei jausmų reiškinio gebėjimą, kūrybinį mąstymą ir vaizduotę) rezultatai, įteikti laureato diplomai bei dovanos.

Vykdamas profilaktikos programą „Prašau prie manęs nerūkyti“, I–III klasės susitiko su dietologe Rasa Žukauskiene. Mokiniai susipažino su pagrindiniais sveikos mitybos principais ir taisyklėmis, taip pat sveikos mitybos piramide.

Balandžio 19 dieną jau trečią kartą iš eilės trečiokai dalyvavo IV šokių šventėje „Bitute pilkoji“. Kasmet į ją

pakviečia Suvalkų lietuvių vaikų darželis. Pradžioje vyko pasiruošimas – mankštelė, kurią vedė iš Šiaulių atvykusi choreografijos mokytoja. Po jos koncerte pasirodė devynios šokėjų grupės. „Bitutės“ suskrido iš Šiaulių, Suvalkų, Seinų, Punsco, Vidugirių. Vėliau visų kolektyvų šokėjai dalyvavo folklorinių ratelių ir žaidimų dirbtuvėse. Pabaigoje visi susirinko prie saldaus vaisių stalo. Skanavo kaip tikros bitutės!

Balandžio 22-ąją minima Pasaulinė Žemės diena. Ta proga mūsų mokyklos jauniausieji mokinukai, pirmokėliai, paragino vienytis ir išreikšti rūpestį dėl Žemės. Paruošė neužmirštamą pamoką apie jos svarbą kiekvieno gyvenime. Sužinojome, kokie neįkainojami yra vanduo, oras, ugnelė. Jie gyvybės šaltiniai, teikia žmogui gyvybę, džiaugsmą ir šilumą.

Balandžio 24 dieną Seinuose vyko XXXIII vaikų teatrų festivalis „Raganė“. Jame pasirodė Punsco pagrindinės mokyklos penktokai – „Padūkėliai“. Jie vaidino spektaklį „Kaip Kanapinis Lašininis nugalėjo“ pagal teatro studijos „Fantazija“ vadovės Daivos Klimavičienės scenarijų (rež. Dalia Makauskienė ir Vida Uzdilienė).

Balandžio 26 dieną mokiniai dalyvavo iškilmingame II regioninio konkurso apie Seiniją „Seinija – mūsų maža tėvynė“ rezultatų paskelbime Paseinėliuose. Konkurse dalyvavo 22 mūsų mokyklos moksleiviai.

Balandžio 30 dieną lankėsi Suvalkų kalėjimo tarnybos atstovai kartu su savo draugais – šunimis (Zawisza ir Czapo). Jie papasakojo mokiniams apie savo darbą, šunų „pareigas“ darbe, dresūrą. Moksleiviams buvo aiškinama, kaip elgtis susitikus su nepažįstamu šunimi. Abu gyvūnai mielai parodė savo įgūdžius ir gudrybes, sukeldami mokinių susižavėjimą ir nuostabą.

Balandžio mėnesį trečių klasių

mokiniai paminėjo Pasaulinę sveikatos dieną. Keletą dienų jie dirbo projektų metodu. Informatikos pamokų metu ieškojo informacijų apie žalingą rūkymo poveikį ir kūrė pristatymus PowerPoint programoje. Techninio ugdymo pamokose atliko plakatus, raginančius nerūkyti ir nuodingais tabako dūmais nežaloti kitų sveikatos. Mokiniai praturtėjo žiniomis apie pirmosios pagalbos suteikimą. Į mokyklą atvykusi medicinos seselė supažindino su pirmosios pagalbos teikimo principais, vedė pokalbį „Ką daryti, kai kyla pavojus sveikatai?“. Papasakojo apie paprastų bei elektroninių cigarečių keliamą pavojų žmogaus sveikatai. Mokiniai pasimokė atlikti dirbtinį kvėpavimą ant manekeno bei prisiminė skubios pagalbos iškvietimo taisykles.

Paskutinę užsiėmimų temą „Prašau prie manęs nerūkyti“ pristatė mokyklos psichologė. Visi I–III klasių mokiniai žiūrėjo filmą „Elektroninės cigaretės vis labiau populiarėja jaunimo gretose“. Šios informacinės veiklos metu vaikai sužinojo apie

tabako dūmų žalingumą, pasyvaus rūkymo poveikį, sveikos gyvensenos vaidmenį ir fizinį aktyvumą.

Programos „Prašau prie manęs nerūkyti“ apibendrinamajame susitikime dalyvavo Seinų sanitarijos ir epidemiologijos stoties atstovė Violeta Rapčinska (Wioletta Rapczyńska). Ji apdovanojo trečių klasių mokinius už atliktus plakatus apie rūkymo žalą. Darbai buvo pristatyti parodoje mokyklos vestibulyje. III c klasės mokiniai paruošė puikų pristatymą apie rūkymo žalą ir padainavo nuotaikingą dainelę.

Šių metų balandį ir gegužę IV klasių mokiniai kartu su psichologe Danguole Makauskiene vykdė rūkymo profilaktikai skirtą programą „Bieg po zdrowie“. Jos tikslas buvo gilinti žinias apie rūkymo sukeltą žalą žmogaus organizmui bei skatinti mokinius saugoti, branginti savo sveikatą. Moksleiviai labai aktyviai dalyvavo šioje programoje diskutuodami, ruošdami interviu su nerūkančiu žmogumi, skaičiuodami rūkymo išlaidas bei kurdami

komiksus. Rūkymo profilaktikai skirtos programos „Bieg po zdrowie“ apibendrinimui ketvirtokai paruošė trumpą pasirodymą.

Minėtais mėnesiais mūsų mokyklos mokiniai taip pat dalyvavo Tarptautiniame plakato konkurse „Medžiai – Žemės plaučiai 2024“, kurį organizavo Joniškio Algimanto Raudonikio meno mokykla. Organizatoriai siekė sukurti kūrybinę erdvę, kurioje kuo daugiau vaikų, moksleivių turėtų galimybę atskleisti savo sugebėjimus ir talentą, bei sužadinti domėjimąsi planetos ekologija ir gamtosauga. Konkurse dalyvavo Lietuvos ir užsienio lietuviškų mokyklų mokiniai. Visi dalyvių darbai bus eksponuojami Joniškio Algimanto Raudonikio meno mokyklos patalpose bei interneto svetainėje www.raudonikis.lt.

Mūsų mokykla 2023/2024 mokslo metais vykdė Lenkijos edukacinę programą „Palaikyk formą“. Pagrindiniai programos tikslai – sveikų įpročių ugdymas, skatinant rinktis aktyvią gyvenseną ir subalansuotą mitybą. Programoje aktyviai dalyvavo VI b ir VII b klasių mokiniai. Jie ieškojo įvairių informacijų apie maisto sudėtį. Sužinojo, kokia vitaminų reikšmė žmogaus sveikatai. Analizavo maisto produktų kalorinę vertę. Suprato, kokie produktai yra palankiausi mūsų sveikatai. Dalyvavo susitikime su Seinų sanitarijos ir epidemiologijos stoties darbuotojomis, kurios papasakojo, kaip skaityti maisto produktų etiketes, į ką kreipti dėmesį renkantis maisto produktus. Esant puikiam orui išsiruošė į pėsčiųjų žygį per Kreivėnų mišką. Sveikai ir maloniai praleido laiką.

Gegužės 3 dieną Vilniuje Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras kartu su partneriais – Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Mobilizacijos ir pilietinio pasipriešinimo departamentu prie Krašto apsaugos ministerijos – suorganizavo

Tomo Bernecko nuotr.

nacionalinio mokinių kūrybos darbų konkurso „Lietuvos kovų už laisvę ir netekčių istorija“ laureatų ir jų mokytojų apdovanojimų renginį. Šiais metais konkurse dalyvavo 910 mokinių. Jie pateikė rašinius, piešinius, maketus, filmus, pateiktis bei muzikinius kūrinius. Pagrindinės išskilmės vyko Vilniaus mokytojų namuose. Į renginį buvo pakviestas mūsų mokyklos mokinys Tomas Pečiulis, kurio darbas pelnė pirmąją vietą. Jis konkursui pateikė rašinį „Žiaurumo gniaužtuose užspausti...“. Istorinį pasakojimą padėjo parašyti mokytojos Onutė Vaznelienė ir Dalia Makauskienė. Tai pasakojimas apie prosnelės Vladislavos Makauskienės ir jos tėvų išgyvenimus bei likimą Antrojo pasaulinio karo metu. Pasitelkiant šeimos pasakojimus, Arloseno nacių režimo persekiojimo centro suskaitmenintus, archyvuose sukauptus dokumentus bei kitus šaltinius, teko atlikti istorinį tyrimą ir išsiaiškinti, kas tuomet nutiko. Reikia pasidžiaugti, kad mūsų mokyklos mokiniai gerų rezultatų pasiekė Lietuvių kalbos ir literatūros, Lietuvos istorijos bei Lietuvos geografijos konkursuose. Jie noriai dalyvavo Dailiojo žodžio konkurse.

Gegužės 5-ąją, sekmadienį, Punsko lietuvių kultūros namuose vyko Vaikų sąskrydis „Pasveikinkime Mamytės“. Dalyvavo vaikai ne tik iš Punsko, bet ir iš Suvalkų, Seinų bei Vidugirių. Jie visi grojo, šoko, dainavo bei deklamavo. Mūsų mokyklos mokiniai atliko lietuvių liaudies dainą „Ožys ant tilto stovėjo“ bei vokalinių instrumentinių kūrinių „Gaidys“. Trečiokė Karolina Stankevičiūtė padeklamavo jaudinančią eilėrašį.

Gegužės mėnesį mūsų pirmokučiai šalia mokyklos pasodino dekoratyvinius medelius ir tuo pačiu mokėsi papuošti aplinką, rūpintis savo planeta, kad mūsų motulė Žemė būtų graži, tvarkinga ir dosni.

Gegužės 20 dieną mokykloje vyko „Rytmetis su poetais ir poezija“,

kuriame dalyvavo svečiai: Indrė Valantinaitė, Gytis Norvilas, Antanas Jonynas bei Sigitas Birgelis.

Gegužės 29 dieną trečiokai svečiavosi Seinų „Žiburio“ mokykloje. Kartu su žiburiečiais bei vaikais iš Lietuvos pasitiko vasarą ir šventę artėjančią Tarptautinę vaikų gynimo dieną. Renginys prasidėjo mokleivių pasirodymais. Vėliau vaikai susitiko su policijos, greitosios pagalbos, sanitarinės tarnybos atstovais. Mokiniai atlikinėjo jų paruoštas užduotis, už kurias buvo apdovanoti. Kiekvienas vaikas rado sau tinkamą užsiėmimą: šoko, dažė veidukus, vaišinosi dešrelėmis. Tą dieną nestigo saulės, geros nuotaikos, šurmilio bei vaikų šypsenos.

Birželio 5-ąją I a, I b ir II a klasių mokinukai su auklėtojomis Danute Svetlauskiene, Terese Degutiene ir Natalija Kalkauskiene įsimins kaip įdomios pramogos dieną. Tą dieną jie važiavo per Vygrių nacionalinį parką ir Augustavo girią siauruoju geležinkeliu – siauruku, besigrožėdami gamta, kuri buvo ranka pasiekama iš traukinuko vagono. Kelionė per nacionalinį parką ir girią pirmyn ir atgal tęsėsi daugiau nei 2,5 valandos.

Vaikučiai sužinojo, jog per Pirmąją pasaulinį karą vokiečiai Plocično kaime pastatė didelę lentpjūvę, kad galėtų kirsti aplinkinių miškų medžius. Medienai transportuoti nuo lentpjūvės per miškus iki Zelvos buvo nutiestas siaurasis geležinkelis. Siauruko maršrutas tęsiasi 10 kilometrų. Šiuo metu tai yra tiesiog turistinė pramoga. Įdomu, kad kitas toks siaurukas esąs tik Lietuvoje – Anykščiuose. Džiugu, kad mokinukai galėjo siauruką pamatyti visai netoli Punsko krašto. Diena buvo giedra ir šilta, visus žavėjo Suvalkų krašto graži gamta, Vygrių nacionalinis parkas, puikūs ežerai, sengirės.

Birželio 3 dieną mokyklos bibliotekoje vyko susitikimas su lietuvių rašytoja, pedagoge, disidentu A. Terlecko dukra Vile Vėl (Vilija

Dailidienė). Viešnia atvyko su savo anūke. Skaitytojų apsupta, gėrėjosi Punsko ir Seinų krašto grožiu, džiaugėsi, kad mes taip atkakliai puoselėjame lietuvių kultūrą ir kalbą. Autorė trumpai papasakojo apie save, prisiminė, ką jos vaikystėje reiškė būti kovotojo prieš komunistinį režimą dukra, supažindino su savo kūryba.

Birželio 13 diena – Mokyklos šventė. Ji tradicinė, rengiama kasmet. Šiomet skirta Dainų šventės šimtmečiui paminėti.

Reikia pasigirti, kad šiais mokslo metais mums pavyko įgyvendinti Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos finansuojamus projektus „Mūsų mokyklos patronų, Dariaus ir Girėno, pramintais takais...“ bei „Kitiems Lietuva – tai tiesiog taškas pasaulio žemėlapyje, o mums Lietuva – naujų patirčių, atradimų šalis... Anykščių krašto lobiai“. Tai buvo atgaiva sielai – dar labiau pažinome Lietuvą, susipažinome su krašto geografijos, istorijos, lietuvių literatūros, etnokultūros paveldu. Ekskursijos į Žemaitiją ir Anykščius padovanojo neužmirštamų įspūdžių.

Dar viena ekskursija įgyvendinta dėl projekto „Poznajemy Podlaskie“ („Susipažįstame su Palenkės vaivadija“). IV a bei V a ir V b klasių mokiniai lankėsi Beloveže ir Balstogėje, kur galėjo pagilinti turimas žinias apie šį regioną.

Džiugu, kad šie metai buvo kūrybingi, kupini įdomios veiklos, gerų rezultatų. Tačiau kad ir kokie būtume energingi ir stiprūs, poilsis taip pat reikalingas. Tad linkime įspūdingų vasaros akimirų bei laukiame sugrįžtant su nauju kūrybiniu polėkiu. Taip nepaprastai užbaigdami mokslo metus, visi tikrai nusipelnė visų vasaros teikiamų malonumų.

Gražios, šiltos, smagios ir svarbiausia, sveikos visiems vasaros! Nepakartojamų atostogų įspūdžių, brangieji!

„Lietuviškas vakaras“ Suvalkuose

ARNOLDAS VAZNELIS

Gegužės 17-osios vakarą „Loft 1898“ viešbutyje Suvalkuose vyko „Lietuviškas vakaras“, kurį suorganizavo Lenkijos lietuvių bendruomenė, Lenkijos lietuvių draugija bei Suvalkų lietuvių ansamblis „Sūduva“.

Šventę pradėjo patys mažiausieji – Suvalkų lietuvių pagrindinės mokyklos mokinukai ir vaikų darželio ugdytiniai. Po smagaus vaikučių pasirodymo Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos ansamblio „Šalčinukas“ (vad. Arnoldas Vaznelis) jaunimas iš Punsko atliko dvi išplėtotas lietuvių liaudies sutartines. Nuskambebėjus moderniam folklorui, „Lietuvišką vakarą“ savo dainomis papuošė Lenkijos lietuvių draugijos Suvalkų skyriaus lietuvių ansamblis „Ančia“ (vad. Vytautas Batvinskas). Paskui į sceną pakviesta mūsų krašto tautodailininkė Veronika Valenskienė, kurios darbų paroda puošė visą šventės erdvę. Pasikalbėjus apie audimą ir pynimą, atėjo laikas trumpam

„Sūduvos“ spektaklis

spektakliui – misterijai „Jūratė ir Kastytis“ pagal Maironio kūrinį. Ją pirmą kartą žiūrovams parodė „Sūduvos“ ansamblis (režisierė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė, šokėjoms vadovauja Alicija Kraužlytė, dainininkams Arnoldas Vaznelis). Šventę

trankiai ir linksmai užbaigė Seinų „Lietuvių namų“ liaudiškos muzikos kapela „Šalčinis“ (vad. Vytautas Gadvutis). Tradiciškai lietuviai susibūrė bendrai vakaronei, kur nepritrūko smagių kalbų ir dainų.

„Lietuviško vakaro“ rėmėja – Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija (programa „Globali Lietuva“). Esame labai dėkingi Aldutei Jonušonytei už bendradarbiavimą. Nuoširdžiai dėkojame žiūrovams ir ansambliams iš Suvalkų bei kitų mūsų krašto vietovių. Kaip bebūtų, mums – visiems Lenkijos lietuviams – reikia neužmiršti palaikyti vieni kitus ir išlikti vieningiems. Labai ačiū gerbiausiai Veronikai Valenskienei už suteiktą galimybę pasigrožėti jos rankdarbiais.

Suvalkų lietuvių vaikų darželio ugdytiniai

GLOBALI LIETUVA

LIETUVOS RESPUBLIKOS
UŽSIENIO REIKALŲ
MINISTERIJA

XXI lietuviškų dainų konkursas „Dainorėlis“

ASTA PEČIULIENĖ

Punsko lietuvių kultūros namai (LKN) vaikų solistų ir duetų lietuviškų dainų konkursą „Dainorėlis“ organizuoja nuo 2003 m. Ligi šiol jame dalyvavo tik vaikai – vyriausi jų būdavo pagrindinės mokyklos aštuntokai. Nuo šių metų „Dainorėlis“ praplėtė savo ribas, suteikdamas galimybę pasireikšti ir vyresniems dainininkams – licėjaus moksleiviams. Šiomet renginyje dalyvavo 32 vaikai ir jaunuoliai iš Suvalkų, Seinų, Vidugirių

ir Punsko, atlikę 23 lietuviškas daineles. Labiausiai užsidegę ir rodantys norą dalyvauti visuomet būna patys mažiausieji. Darželinio amžiaus dainininkų buvo 9, jie atliko 7 dainas. I–III klasių kategorijoje taip pat padainuotos 7 dainos, o dalyvių būta 10 mergaičių, IV–VI klasių kategorijoje išgirdome 6 daineles, kurias padainavo 9 atlikėjos. VII–VIII klasių kategorijoje sulaukėme vos vieno atlikėjo, todėl

komisijos nariai nusprendė sujungti vyriausias pagrindinės mokyklos ir licėjaus klases į vieną kategoriją – ir šioje kategorijoje išklausėme trijų dainų, kurias atliko du solistai ir duetas.

Šį kartą būti vertinimo komisijos nariais pakviesti su mūsų kraštu susiję muzikai profesionalai: Kęstutis Nevulis (Punsko licėjaus absolventas) – akordeonistas, profesionalus dainininkas, Klaipėdos valsstybinio muzikinio teatro garso režisierius, Dainius Pavilonis – kompozitorius, pianistas, Kauno A. Kačanausko muzikos mokyklos pedagogas, prestižinių Lietuvos vokalinių konkursų „Muzika ORE“ bei „Skambančios žvaigždės“ vertinimo komisijos pirmininkas, Punsko Kovo 11-osios licėjaus choro „Pašešupiai“ chorvedys, Artūras Pečkaitis – akordeonistas, Vilkaviškio muzikos mokyklos direktorius, Punsko kapelos „Klumpė“ bei vaikų kapelos „Puniukai“ vadovas.

Ina Misiukonytė

Iga Žukauskaitė

Pagrindiniai dalykai, į kuriuos yra kreipiamas dėmesys vertinant dainuojančius vaikus: intonacija, diktija – norima išgirsti ryškų ir taisyklingą žodžių tarimą, sceninis įvaizdis, sceninė kultūra. Visa tai susideda į visumą, kuri ir nulemia vietą konkurse. Komisijos nariai vienbalsiai teigia, kad pranašumą turi tie vaikai, kurie patys sau pritaria muzikiniu instrumentu. Tarp duetų dažniausiai laimi tie, kurie dainuoja dviem balsais, o ne vienu.

Pasibaigus sklandžiam ir dėmesingam komisijos narių darbui, paskelbti šių metų „Dainorėlio“ laureatai. Darželinio amžiaus kategorijoje I vieta skirta 3-metei Igai Žukauskaitei iš Punsko vaikų darželio, kuri atliko dainelę „Augau aš su dainele“ (autorius nežinomas) – mokyta Asta Žukauskienė, II vieta

atiteko Punsco darželio auklėtinei 6-metei Gajai Baudytei už I. Šedukienės dainelę „Lietutis“ – mokyt. Alicija Nevulienė, o III vieta – mokytojos A. Nevulienės auklėtinei iš Punsco vaikų darželio Nadijai Marcinkevičiūtei, kuri padainavo dainelę „Gegutė ku-kū“. I–III klasių kategorijoje I vietą laimėjo Punsco Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos III kl. mokinė Ina Misiukonytė, atlikusi J. Stoškaus dainą „Mano Lietuva“. Ina konkursui pasiruošė savarankiškai ir pati sau akompanavo ukulele. II vieta skirta trečiokių duetui – Mildai Kupčinskaitei ir Gretai Radzevičiūtei už D. Pociūtės-Slotkienės dainelę „Mylėki žodžius“, vad. E. Grimalauskienė. III vieta atiteko taip pat duetui – Punsco mokyklos I klasės mokinėms Linai Ališauskaitei ir Dianai Agurkytei už I. Šedukienės dainą „Nupiešiu Lietuvą“, mokyt. Birutė Venslauskienė. IV–VI klasių amžiaus grupėje I vietą laimėjo Greta Nevulytė iš

Punsco už G. Jautakaitės dainą „Mano Lietuva“. Greta konkursui ruošėsi savarankiškai. II vieta skirta Punsco mokyklos penktokėms Gabijai Grigutytei ir Sonatai Zimnickaitei už L. Remeikienės dainą „Namai, kur tebelaukia“, vad. E. Grimalauskienė. III vieta atiteko Punsco mokyklos penktokėi Simonai Ivoškaitei, savarankiškai paruošusiai dainelę „Už jūrų, marių“. Vyriausiųjų kategorijoje I vieta skirta sesučių duetui – Onutei ir Faustinai Radzevičiūtėms, besimokančioms Punsco licėjuje, už atliktą tremtinių dainą „Kad ne auksinės vasaros“ (Faustina pritarė gitara), II vieta Ritai Pečiulytei už I. Zasišauskaitės dainą „Paslėpk mane“ (Rita taip pat akompanavo sau gitara), III vieta Vidugirių mokyklos VIII kl. moksleiviui Jonui Kalinauskui už dainą „Išdykėlė mama“ (muz. M. Vaitkevičiaus, žodž. A. Karosaitės). Jį konkursui ruošė mama Irena. Jonas taip pat pats sau akompanavo elektriniu pianinu.

Deja, šiais metais vertinimo komisija niekam neskyrė Grand Prix. Tikėkimės, kad ateinančių metų „Dainorėlio“ dalyviams nusišypsos laimė ir sėkmė, kad jie pasieks tobulą atlikimo lygį. To tikrai linkime konkurso dalyviams. Vertinimo komisijos protokole atsirado toks jos narių prierasas: „Nors ir nebuvo skirtas Didysis apdovanojimas (Grand Prix), tai nereiškia, kad pats „Dainorėlis“ buvo žemesnio lygio kaip ankstesniais metais. Kasmet būna įdomu pažiūrėti, ko išmoksta jaunimas, kaip tobulėja, kokios vyrauja čia meninės sceninės tendencijos. Tačiau kelinti metai iš eilės pastebimas jaunimo noras savo pasirodymus kuo nors išskirti. Turim omenų

Greta Nevulytė

Kamil Jurkiewicz nuotr.

Kamil Jurkiewicz nuotr.

Onutė ir Faustina Radzevičiūtės

pritarimą sau koku nors instrumentu. Kiekvienas toks bandymas ir atlikimas ne tik praturtina patį pasirodymą, bet dar labiau skatina tobulėti menine kryptimi patį atlikėją bei jo supratimą apie meninę sceninę išraišką ir įvairumą. Tai labai sveikintinas dalykas.“

Laureatų dovanėlės šiais metais buvo itin patrauklios, vertingos ir gausios. Šį renginį rėmė Lenkijos vidaus reikalų ir administracijos ministerija bei Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija (iš programos „Globali Lietuva“). Pirmųjų vietų laimėtojai gavo planšetes, antrųjų – nešiojamuosius įkroviklius,

Kamil Jutkiewicz nuotr.

Mažiausieji „Dainorėlio“ dalyviai – darželinukai

o trečiųjų vietų – nešiojamąsias belaides garso kolonėles ir dar visokių papildomų dovanyčių. Aišku, mažiausieji dainininkai visi buvo apdovanoti kukliais paguodos prizais, mat drąsa – rimtas reikalas, ir už ją reikia atlyginti. Be to, visus dalyvius visuomet apdovanojame ir saldžiais gardėsiais. O mokytojams įteikėme padėkos raštus ir puodelį kavai gerti.

Pagrindiniai „Dainorėlio“ tikslai yra skatinti vaikus ir jaunimą dainuoti lietuviškas dainas, puoselėti dainavimo tradicijas, padėti atsiskleisti jauniems ir talentingiems dainuojantiems vaikams, populiarinti dalyvių meninę saviraišką. Todėl mes labai džiaugiamės turėdami tokį būrį dainuojančių vaikų. Jų būtų dar daugiau, tik ne visi laiku suspėja

užpildyti paraiškas, laikytis organizatorių nurodytų datų. Todėl ir vaikus, ir tėvelius skatiname paisyti „Dainorėlio“ reglamento, nustatytų reikalavimų ir nurodytų terminų, tuomet mūsų konkursas bus tikrai turtingesnis.

Ačiū visiems, kad augate, mokotės, tobulėjate, ačiū, kad mėgaujatės dainuodami lietuviškas dainas. Mūsų užduotis yra tik sudaryti kuo geriausias sąlygas konkurso eigai, pakviesti kompetentingą vertinimo komisiją, įteikti prizus ir paskatinti ateityje dalyvauti šiame konkurse. O juk ir iš mūsų mažos Punsko LKN koncertų salės – jei tik labai norėsit ir turėsit svajonę – galite pasiekti net Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro sceną, kaip tai pavyko Inesai ir Odetai Nevulytėms, daugkartinėms „Dainorėlio“ laureatėms ir Grand Prix laimėtojoms. Tuo pat metu, kai pas mus vyko „Dainorėlis“, sesutės dalyvavo baigiamajame „Dainų dainelės“ koncerte Vilniuje. Jos tapo 50-metį mininčios „Dainų dainelės“ laureatėmis. Dar kartą nuoširdžiai sveikiname punskietes ir jų vadovę E. Grimalauskienę su didžiausiu pasiekimu. Dėkojame joms už Punsko vardo garsinimą Lietuvoje.

Ačiū dar kartelį visiems dalyviams, mokytojams, tėveliams, vertinimo komisijos nariams už kartu suorganizuotą šventę, puikią nuotaiką ir padovanotas gražias lietuviškas daineles.

Kamil Jutkiewicz nuotr.

Milda Kupčinskaitė ir Greta Radzevičiūtė

GLOBALI LIETUVA

LIETUVOS RESPUBLIKOS
UŽSIENIO REIKALŲ
MINISTERIJAMinisterstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

Ačiū, Tėveli, kad esi, nes kitaip nebūtų manęs...

ASTA PEČIULIENĖ

2024 m. Tėvo dieną šventėme birželio 2-ąją. Jau daugelį metų Vaikų liaudies meno studija „Puniukai“ ta proga rengia savo koncertą. Šiomet studiją lanko 93 vaikai – penkios įvairaus amžiaus šokėjų grupės (vad. Asta Pečiulienė) bei vaikų kapela (vad. Artūras Pečkaitis ir Arūnas Lekešys).

Mūsų koncertas – tai „Dainorėlio“ konkurso sudedamoji dalis. Kai vertinimo komisijos nariai skuba aptarti dalyvių pasirodymus, mes žiūrovus pakviečiame į šokėjų ir kapelos koncertą. Tą sekmadienį stengiamės išsakyti tėveliams gražiausius linkėjimus, švelniausius žodžius, pradžiuginti juos šokiais ir skambiomis melodijomis. Manychiau, kad tiek tėčiui, tiek mamai labai smagu matyti scenoje savo vaiką, vilkinti tautinį kostiumą, dainuojant, šokant, vaidinant. Mūsų siekiamybė ir yra ugdyti vaikučius nuo mažens kultūrinėje aplinkoje, skiepyti jiems meilę lietuvių kalbai, kultūrai, kad šios vertybės būtų puoselėjamos ir perduodamos iš kartos į kartą, kad

Jaunučių šokis „Pupos“

kuo ilgiau neštume aukštai iškeltą Punsko lietuvių vėliavą ir įžvelgtume šios veiklos prasmę.

„Puniukuose“ vaikai šoka nuo trejų metų. Tokių ir truputį vyresnių pipirų buvo šiomet 18. Su pačių mažiausiųjų grupe šoki prisijaukiname žaisdami, judėdami, mokydamiesi pagrindinių judesių ir dainelių tekstų. Dažnai nutinka taip, kad vaikai

nori šokti, o atėję į repeticijų salę ir verkšlena, ir būna pavargę po darželyje praleistos dienos. Tačiau tėvelių ar greičiau senelių pastangomis pasiseka juos nuraminti, ir tos šokių pamokėlės duoda rezultatų. Mažyliai koncertui paruošė „Naujienas“, folklorinių šokių pynutę „Ūpytėla teka“ bei „Gudo dūdą“. Jiems šokant akompanavo „Puniukų“ kapela.

Antroji pagal amžių grupė – vyresnieji darželinukai ir I–II klasių mokiniai – jaunučiai. Labai džiaugiuosi, kad šitie vaikai buvo nepaprastai drausmingi, netekdavo net balso pakelti. Jie tokie dar paklusnūs, žiūri didelėm akim ir stengiasi kuo tiksliau viską atkartoti. Daugeliu atvejų net stengdavosi mane pavaduoti ir drausminti garsiau kalbančius ar paišdykauti bandžiusius vaikus. Su šiais šokėjėliais mes pastatėme du šokius: „Gintariniai riešutai“ ir „Mykoliukas ir Barbora“.

Mažylių šokis „Naujienos“

„Puniukų“ šokėjai

Trečioji grupė – turbūt labiausiai aktyvūs vaikai. Jų visur buvo pilna. Nepasakysiu, kad jie blogi, tik galbūt pernelyg garsūs, hiperaktyvūs, pilni energijos, netelpantys savo kailyje. Dirbti buvo gal kiek sunkiau, bet rezultatas, sakyčiau, visai neblogas. Vaikai nepaprastai džiaugėsi, kai ėmėm mokyti šokį „Pupos“: jiems smagu buvo, kad berniukai ant grindų sugula, kad nereikia visą laiką šokti su mergaitėmis. Mat jau susikabinti su mergaite, pasirodo – didžiulė kančia... Bet ir šiuo atveju vis stengiesi nuraminti, viską paversti žaidimu. Sakydavo jie man: „Mokytoja – tai pats geriausias mūsų šokis!“ O kitas šokis, kurį išmoko ir kuris ne toks paprastas – tai „Vyželė“. Šitie vaikučiai pasipuošė naujais rūbais, kuriuos įsigijome pernai valsčiaus darbuotojai Onutei Kliučinskienei pateikus projekto paraišką Lenkijos nacionaliniam kultūros centrui.

Ketvirtoji pagal amžių grupė – jaunuoliais vadinama. Tai IV–VI klasių mokiniai. Čia ypatingu dėmesingu mu išsiskiria mergaitės – jos gal kiek nedrąsios, bet nepaprastai mandagios ir geros, labai stengėsi atidžiai manęs klausyti ir kuo tiksliau atlikti visus judesius. Kiek kitaip esą su berniukais. Jiems visuomet maga padūkti, pašokinėti, pašūkalioti, krepšininčius vaidinti net ir scenoje repetacijų metu. Bet darbas vyko sklandžiai, o jo rezultatą parodėme sušokdami du šokius: „Sėjau rūtą“ ir „Žilviti“.

Penktoji, pati vyriausioji, grupė – vyresnieji jaunuoliai – VII–VIII ir net licejaus klasių moksleiviai. Su šia grupe dirbti buvo tikras malonumas ir atsipalaidavimas. Jie jau supranta, kad vadovo darbas sunkus, per repeticijas stengdavosi elgtis labai mandagiai, drausminti vieni kitus ir šokdami pradėjo just malonumą. Jie jau pradeda šokti, žaisti šokiu. Ši grupė taip pat atliko du šokius: „Kitioniška“ ir „Jaunuolių polką“.

Už vieną dalyką privalau pagirti ir vaikus, ir tėvelius – repetacijų lankomumą. Repetuodavome tik kartą per savaitę. Daugelis vaikų repetacijose dalyvaudavo kaip kareivėliai, visada pasiruošę ir nusiteikę darbui.

Koncertą užbaigėme Dainų šventės akcentu, visi kartu atlikę turbūt labiausiai pamėgtą vaikų šokį „Kupon einam“. Visos grupės sušoko bendrą šokio ištrauką (sceninė kompozicija – vadovės). Smagu stebėti vaikus ir matyti, kaip jie džiaugiasi šokiu, juo gyvena, kaip gerai jie jaučiasi šokdami. Didesnio atlygio vadovui tikrai nereikia.

Išskirtinio dėmesio verti vaikų kapelos dalyviai. Vadovai su jais dirba du kartus per savaitę. Kapelą lanko 7 vaikučiai. Visi jie – Punsko muzikos mokyklos mokiniai. Šiais metais grojo trys akordeonistai, trys smuikininkai ir būgnininkas. Vadovai pritarė dar kontrabosu ir akordeonu. Kapela koncerte grojo mažųjų šokių

melodijas, du valsikus, polką ir „Plauk sau, skaistus laiveli“. Pastarajai melodijai skambant visi vaikai nešė savo tėčiams gėlytes, dėkojo jiems už gyvenimą, už išaugintas šaknis ir sparnus. Šaknis – reikalingas tam, kad vaikai pajustų ir suprastų, jog turi namus, o sparnus – kad palikę namus gyvenime galėtų pritaikyti tai, ką juose išmoko.

Nuoširdžiai dėkoju visiems „Puniukų“ dalyviams – šokėjams ir muzikantams – už nuoširdų darbą, atsakomybę, vertingas pamokas, norą tobulėti ir augti. Vaikai, jūs esate mūsų ateitis, mūsų vertybės ir brangenybės.

Retai kada jus pagiriame, išsakome savo jausmus, tačiau žinokite, kad jus besąlygiškai mylime ir linkime tik gero, stengiamės ugdyti taip, kad taptute dorais, vertingais ir kultūringais jaunuoliais. Ačiū už nuostabias gėlių puokštes, už viską, ką mes, vadovai, gavome iš jūsų – padėkas, nuoširdumą ir šypsenas.

„Puniukų“, kaip ir visų kitų Punsko lietuvių kultūros namų meno ansamblių, veiklą remia Lenkijos vidaus reikalų ir administracijos ministerija, už ką esame labai dėkingi, nes dėl finansinės paramos mes vis gražiau atrodome, vis daugiau koncertuojame, suteikiame džiaugsmo ir vaikams, ir žiūrovams. Nuoširdžiai dėkojame taip pat Lietuvos užsienio reikalų ministerijai už dovanėles – saldinius šventėje dalyvaujantiems vaikams. Ačiū Robertui Slovikiui, kurio dėka vyksmą scenoje papildė šilti ir prasmingi vaizdai jos fone, gyva ir išraiškinga šventės dekoracija.

GLOBALI LIETUVA

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

LIETUVOS RESPUBLIKOS
UŽSIENIO REIKALŲ
MINISTERIJA

Marijampolės trečiojo amžiaus universitetas plečia europinę patirtį

MARIJAMPOLĖS TAU PROJEKTŲ VADOVĖ LILIJA ZABLECKIENĖ

Marijampolės trečiojo amžiaus universitetas (TAU) baigia devynioliktuosius savo gyvavimo metus. Jį lanko apie 600 Marijampolės miesto ir regiono gyventojų. Džiugu, kad tarp studentų yra ir Punsko lietuvių. Tad kviesdami Punsko senjorus į Trečiojo amžiaus universiteto užsiėmimus norime pristatyti tarptautinę veiklą.

TAU jau įgyvendino du Erasmus+ programos projektus, draugauja su Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija. Per keletą metų stažuotėse užsienyje pabuvojo beveik visi fakultetų dekanai ir būrelių vadovai, nemažai seniūnų.

Įgyvendinant projektą „Mokant kitus reikia mokytis pačiam“ dekanai ir būrelių vadovai mokėsi „Psichikos sveikatos ir gerovės kūrimo“ kursuose Kroatijoje bei stebėjo darbą Airijoje ir Prancūzijoje. Stažuočių metu dalyviai lankėsi trečiojo amžiaus universitetuose, susipažino su senjorų mokymusi, sąlygomis. Pastebėjome labai daug panašumų su mūsų universitetu.

Kitas stažuočių tikslas buvo pažinti užsienio šalių kultūrą, istoriją, tradicijas. Jis pasiektas, tad po kelionių dalyviai turi perteikti savo patirtį TAU

bendruomenei. Jau įgyvendintas psichologinių edukacinių mokymų ciklas, planuojama kelionės dviračiais, kultūros vakaronė skambant aplankytų šalių dainoms ir kiti renginiai.

2024/2025 mokslo metais bus vykdomas naujas projektas, kurio metu Erasmus programa suteikia galimybę stažuotis užsienyje besimokantiesiems, t. y. universiteto studentams. Tad ruošiamės semtis patirties Graikijoje, Ispanijoje, Kipre, Lenkijoje ir Serbijoje.

Įgytos patirtys praturtino kiekvieną projekto dalyvį. Savo tolesniame darbe jie stengsis panaudoti naujai įgytas žinias, tobulindami Marijampolės TAU veiklą.

Projekto dalyvės aplankė garsaus rašytojo Oskaro Vaildo namą-muziejų ir paminklą

Simono Daukanto pamokos

Pranešimas, skaitytas 2023 metų lapkričio 18 dieną Lenkijos lietuvių mokytojų konferencijoje Seinų „Lietuvių namuose“

DARIUS KUOLYS

Tęsinys.

Pradžia š. m. „Aušros“ 9 nr.

1884 metų 1, 2 ir 3 „Aušros“ numerius J. Šliūpas pradeda programiniu straipsniu „Tikrasis jeszkinis tėviniszkumo“. Jame darsyk iškelia S. Daukanto vaidmenį žadinant lietuvių savarankiškumą, primenant jiems apie „savo laisvę ir savo atskirumą nū kitu tautu“ – „Labiausiai Daukantui prideri tame daigte paminklė“: „tai įkvėpti jo rasztais, lietuviai ėmė akis pratrinti, ir dairitiesi apie savo buvį“. Sykiu J. Šliūpas imasi aiškinti, plėtoti S. Daukanto idėjas ir politinį žodyną. Pasak jo, lietuviai dabar turintys burtis į laisvų ir lygių žmonių draugijas, nes būtent draugijos „padaro tai, ką vadinama tauta“: „tikrąją uždavą lietuvininku turi būti pasidariti „tautą“. Tačiau „padaro isz draugijos tautą“ ne kalba, kaip broliai lietuviai linkę manyti, bet „daba“ arba kultūra. „Daba apima visą gyvenimą“: ir draugijų „rėdas“, ir ekonominių būvį, ir švietimą, ir dorą, ir papročius. Todėl lietuviams svarbiausia esą „įkurti lietuviszką dabą“: nes „tauta, pasistiebusi ant tikrosios kultūros, givens amžinai“. Ateityje, kai išsiskleis ir subręs „tautinės kultūros (dabos)“, imsianti skleistis ne tik vienos tautos „ukėsus“, bet ir visus žmones jungianti kultūra: „Per tėviniszkumą žmonistė atais ant galu galu prie visatiszkumo.“⁸³

Tų pačių metų „Aušros“ 5 ir 6 numeriuose paskelbta savitai

83 [Jonas Šliūpas,] „Tikrasis jeszkinis tėviniszkumo“, in: *Auszra*, 1884, nr. 1, 2, 3, p. 1–10.

S. Daukanto programą plėtojanti dar 1883-ųjų liepą Paryžiuje parašyta M. Akelaičio „gromata“. Pagyręs „Aušrą“ už „neužmirsztinam Lietuvos rasztininkui“ „Daugkencziui“ rodomą dėmesį, buvęs S. Daukanto bičiulis ragina laikraščio autorius nuosekliau vartoti lietuvišką žodyną: politikai vadinti siūlo žodį „vieszvilas“, Lietuvos herbui „Pogoń“ – lietuvišką žodį „vitis“. Ir iškelia Rusijos imperijos pavergtai Lietuvai suverenios, savarankiškai savo kraštą tvarkančios tautos siekinį: „Jaunas budamas girdėjau senuką pasakojantį: „Musu senovės žmonės vitį vijo, norėdami pagauti Laimę.“ ... Ir mes, anu seneliu įpėdiniai, vikime vitį, be paliovos tardami įpacią tarmę: LIETUVA LIETUVIAMS.“⁸⁴

1885 metais J. Šliūpo pažadą išleisti S. Daukanto raštus paragina tesėti „vienas szaunus Lietuvis“ – Kauno kunigų seminarijos klierikas Jonas Mačiulis, būsimasis Maironis. Jis laišku primena „Aušros“ leidėjams, kad nuo įsipareigojimo išspausdinti „Pasakojimą“ praėjo jau dveji metai. Klausia: „Ar sulauksime to brangaus skarbo..?“ Ir siūlo laikraščio redakcijai skelbti rinkliavą S. Daukanto raštams išleisti: „Jei Lenkai ant Mickaus [Adomo Mickevičiaus] paminklo surinko tiek tukstancziu, argi Lietuvei nesudės keliu dėl Daukanto?“ „Aušros“ leidėjai J. Mačiulio pasiūlymą ir rinkliavą paskelbia – paragina visus „Lietuvos ir jos szlovingosios

84 [Mikalojus Akelaitis,] „Svetur. Gromata brolio Ak. isz Parižiaus“, in: *Auszra*, 1884, nr. 5, 6, p. 198–200.

praeitinės mylėtojus pristoti prie to szventojo dėl tėvynės darbo“⁸⁵.

Lietuvių kultūrai ypatingą reikšmę įgijusią S. Daukanto ir „Aušros“ sąveiką taikliai yra nusakęs Marijus Jonaitis (Šidlauskas): „Per „Aušrą“ herojinis S. Daukanto vienišumas tapo kolektyvine heroika, ir šitas perėjimas buvo mūsų tautai lemtingas.“⁸⁶

Įsidėmėtinas ir ypatingas S. Daukanto ir Maironio kūrybos ryšys. Nesulaukęs S. Daukanto „Pasakojimo“, Maironis 1886 metais pats parašo ir 1891-aisiais Tilžėje išleidžia „Apsakymus apie Lietuvos praeigą“. Savo knygos pratarmėje pagerbia „Būdo“ autorių kaip vienintelį iki šiol lietuviškai „apie Lietuvių veikalus“ rašiusį. Maironis S. Daukanto istorinį pasakojimą ir tęsia, ir jį taiso, su juo ginčijasi. Nors ir abejodamas, „Apsakymų“ autorius mini Vaidevutį, davusį lietuviams „pirmus ukiszkus įstatymus“, pabrėžia lietuvių būdo ir papročių savitumą, išaukština Vytauto rūpestį „geru mylimos tėvynės“. Iš S. Daukanto „Istorijos žemaitiškos“ Maironis perima Liublino unijos nusakymą, Lietuvos valstybingumo, jos respublikos išlikimo unijoje idėją ir pačią „ūkės“ sąvoką: net susijungę su lenkais „Lietuvei užlaikė savo įpatingus karės ir ukės įstatymus“⁸⁷.

85 [Jurgis Mikšas,] „Užpraszymas“, in: *Auszra*, 1885, nr. 7, 8, p. 258; Vanda Zaborškaitė, Maironis, Vilnius: Vaga, 1968, p. 50–51.

86 Marijus Jonaitis, *Poetas ir visuomenė XIX–XX amžių sankirtose*, Klaipėda: Eldija, 1994, p. 50.

87 [Maironis] *Stanislovas Zanavykas*,

Knygos pabaigoje Maironis išsako ir esminę „Būdo“ autoriaus nuostatą: „Žinoma, tautos vistorija nesibaigia sulyg iszgaizsimu savųjų valdonų ir karalių: ji tveria, kolei gyvas nors vienas tautos sąnarys, užlaikąs tėvynainę kalbą, jos dvasią ir jos žadą.“⁸⁸

S. Daukanto istorinio pasakojimo idėjos, laisvos garbingos praeities ir vargingos dabarties vaizdų antitezė persmelkia ir Maironio poeziją. Pasak Vandos Zaborskaitės, S. Daukanto, kartu ir lietuvių tautosakos bei A. Baranausko, poveikis poetui Maironiui „bus buvęs lemiamas“⁸⁹. Pagrįsta yra Maironio mąstymo ir rašymo būdą apibendrinanti Viktorijos Daujotytės įžvalga: „Maironio praeigos (Apsakymai apie Lietuvos praeigą) būdas yra daukantiškas, atsiliepiantis ir mąstyme, ir mąstymo sintaksėje. [...] Perimdamas daukantišką lietuvių tautos būdą, to būdo kelio liniją, Maironis savo mąstymui, įskaitant ir poeziją, suteikia istorinį matmenį, apskritai sustiprina istorinę jauseną.“⁹⁰ Istorijos matmenį, S. Daukantu remdamasis, Maironis suteikia ne tik asmeniniam, bet – savo kūryba – ir to meto lietuvių visuomenės mąstymui.

S. Daukanto įtaka išlieka svarbi ir varpininkams. Šie, minėdami istoriko gimimo šimtmetį, iškelia S. Daukantą kaip savo ir visų „litvomanų“ pirmą. Pranas Mašiotas 1893-aisiais „Varpe“ rašo: „Sugrąžinti lietuviams tautos vardą – tai buvo Daukanto idealas, kuriam jis tarnavo per visą vargo ir sunkaus darbo gyvenimą. Šių dienų „litvomanai“ eina taku, Daukanto

pramintu. [...] Išsėkis ramiai, narsus kareivi, amžinu atilsiu. Tavo pramin-tas takas atrastas; juo eina nedidelis, bet tvirtos dvasios tautiečių būrelis; tavo galinga dvasia stiprina juos jų kelionėje.“⁹¹ Tais pačiais metais Jungtinėse Amerikos Valstijose, Plimute, išleistą S. Daukanto „Istorijos žemaitiškos“ pirmąjį tomą Petras Vileišis sveikina kaip lietuviams naują epochą atveriantį tekstą. 1894-ųjų sausį jis „Varpe“ skelbia: „Vyriausį vieta tarp išleistų šimet knygų be abejojimo priklauso seniai lauktai S. Daukanto istorijai, kurios berods išėjo pernai tik vienas tomas, o bus dar du tokie tomai. Išleidimas Daukanto istorijos tai, galima sakyti, yra epocha naujosios Lietuvos istorijos, nėra toji istorija be abejojimo milžiniškai pakels Lietuvių dvasią, atskleisdama Lietuvių akims uždangalą nuo tamsios iki šiol Lietuvos praeigos...“⁹²

Taigi XIX a. pabaigoje S. Daukantas atrandamas kaip kūrėjas, savo istoriniais darbais dedantis pamatus moderniai Lietuvai, praeities vaizdais rodantis lietuviams kelią į savarankišką ateitį, žadinantis lietuvių tautinį atgimimą. Daukanto idėjos ir laikysena veikia ir aušrininkų bei varpininkų politinius žingsnius.

J. Šliūpas jau 1884 metais Jungtinių Amerikos Valstijų spaudoje ima svarstyti, kokiomis sąlygomis „Lietuva galės atgauti savo liuosybę“. Matyt, neatsitiktinai stropus S. Daukanto raštų skaitytojas pirmasis tarp ano laiko lietuvių 1885-aisiais iškelia savarankiškos „Lietuv-latviškos respublikos“, o kiek vėliau – ir nepriklausomos Lietuvos valstybės siekinį⁹³. 1887 metais broliams lenkams

skirtoje knygelėje „Lietuviai ir lenkai“ („Litwini i Polacy“) J. Šliūpas paskelbia: „Lietuva nori būti politiškai nepriklausoma!“ – „Litwa chce być niepodległą politycznie!“⁹⁴

Simboliškas yra S. Daukanto vardo paminėjimas J. Basanavičiaus kalboje, sakytoje atidarant lietuvių suvažiavimą Vilniuje 1905 metais. Jis prisimenamas tarp tų, „kurie pirmiausiai pratrėnė akis savo broliams, varguose paskendusiams; įkvėpė juosna karštą meilę dėl savo numylėtos kalbos ir krašto; vedė mus prie tautiško susipratimo“, kurie „turi didį nuopelną, kad mums dabar buvo likta čion jau kaipo lietuviams susirinkti“. S. Daukanto keltus lietuvių „liuosybės“, savarankiškos „rėdos“, gimtosios kalbos vartojimo imperatyvus įžvelgsime ir Didžiojo Vilniaus seimo priimtuose nutarimuose⁹⁵.

XX amžiaus pradžioje S. Daukantas patenka į pirmuosius lietuviškoms mokykloms leidžiamus vadovėlius: jo lietuviybės kodą sąmoningai stengiamasi perduoti vaikams ir jaunimui – būsimiems kuriamos Lietuvos Respublikos piliečiams. Petras Klimas S. Daukantą kartu su kitais lietuvių rašytojais „pašaukia kalbos mokymo darbu“: sodrių, vaizdingų „Būdo“ ištraukų prideda į 1916 metais išleistą ir daug kartų perleistą mokyklinę chrestomatiją „Skaitymai lietuvių kalbos pamokoms“⁹⁶.

(Bus daugiau)

Apsakymai apie Lietuvos praeigą, Tilžė: O. v. Mauderodės spaustuvė, 1891, p. 6, 27, 89, 92, 118–119, 151.

⁸⁸ *Ten pat, p. 177.*

⁸⁹ *Vanda Zaborskaitė, ten pat, p. 114–117, 126, 449.*

⁹⁰ *Viktorija Daujotytė, „Maironio epocha: nuo saulėtekio iki saulėlydžio“, in: Eina garsas: nauji Maironio skaitymai, Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2014, p. 20.*

⁹¹ [Pranas Mašiotas,] „Simanas Daukantas“, in: *Varpas, 1893, nr. 11, p. 161.*

⁹² [Petras Vileišis,] „Nauji Metai“, in: *Varpas, 1894, nr. 1, p. 1.*

⁹³ *Arūnas Vyšniauskas, „Jonas Šliūpas – išskirtinė lietuvių tautinio sąjūdžio asmenybė, kurią vertėtų geriau pažinti“, in: Arūnas Vyšniauskas, Ryšard Gaidis, Luboš Švec, „Lietuviai ir lenkai“ (1887). Jono Šliūpo*

pozicija ir valstybingumo vizijos XIX a. pabaigoje, Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2016, p. 59–60.

⁹⁴ *Jonas Šliūpas, „Lenkai ir lietuviai“, in: Artūras Vyšniauskas, Ryšard Gaidis, Luboš Švec, „Lietuviai ir lenkai“ (1887). Jono Šliūpo pozicija ir valstybingumo vizijos XIX a. pabaigoje, Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2016, p. 79.*

⁹⁵ *Egidijus Motieka, Didysis Vilniaus seimas, Vilnius: Saulabrolis, 1996, p. 291, 297–298.*

⁹⁶ *Petras Klimas, Skaitymai lietuvių kalbos pamokoms. Antrasis išleidimas, Tilžė: O. v. Mauderodės spaustuvė, 1918, p. 4, 171–172, 212, 231–235, 238–239.*

Lietuvos žiniasklaida

2024 06 12–27

Šiais metais prieš trejų rinkimų pradžią valdančiosios koalicijos pagrindiniam veikėjui Tėvynės sąjungai-Lietuvos krikščionims demokratams (TS-LKD) politologai pranašavo, švelniai sakant, nekokus rezultatus. Prezidento rinkimai iš tikrųjų baigėsi TS-LKD kandidatės premjerės Ingridos Šimonytės sutriuškinimu. Tačiau rinkimuose į Europos Parlamentą (EP) konservatoriai laimėjo daugiausiai – tris vietas iš vienuolikos Briuselyje. Atkutę jie jau projektavo galimus rinkimų į Seimą spalio mėnesį rezultatus. Buvęs premjeras ir partijos vadovas Andrius Kubilius dėkojo I. Šimonytei ir visai Vyriausybei. Pasak jo, rinkimų rezultatai yra tiesioginė pasitikėjimo Vyriausybe ir jos veikla išraiška. Čia verta paminėti, kad kovo pabaigoje naujiųjų agentūros „Elta“ užsakymu atlikta apklausa parodė, jog 30 proc. respondentų pasitiki Vyriausybe. Ministrų kabinetą neigiamai vertino 66 proc. Kartu A. Kubilius teigė, jog šie rezultatai yra signalai, kokie gali būti ir spalio mėnesį vyksiantys Seimo rinkimai. Suprask: nereikia iš anksto pasitikėti skelbiama prognoze apie socialdemokratų pergalę ir garantuotą TS-LKD pralaimėjimą.

Tačiau netikėtai konservatorių šviesėjančioms perspektyvoms smogė naujas skandalas partijoje bei socialinės apsaugos ir darbo ministrės Monikos Navickienės atsistatydinimas. O tai buvo net ir opozicijos gerai vertinama ministrė, kylanti politikos žvaigždė, kurią kai kas ateityje matė ir TS-LKD pirmininkės vietoje.

Ir nors kai kas vyko prieš metus, tačiau paskelbta tik dabar. Tai vėl sukėlė įvairių spekuliacijų: kodėl metus tylėta, kas tai padarė, kam tai naudinga... Įmonė „Foxpay“ bei jos buvęs valdy-

bos narys, M. Navickienės sutuoktinis Mindaugas Navickas, atsidūrė dėmesio centre, paaiškėjęs, kad Lietuvos bankas atlieka minėtos finansinių technologijų įmonės patikrinimą. Dar daugiau įtarimų kilo po to, kai naujiųjų portalas 15min.lt paskelbė, jog į skandalą įsivėlusį „Foxpay“ yra susijusi su įmonių grupe „iSun“, kurios steigėja ir valdybos pirmininkė yra „Foxpay“ savininkė Ieva Trinkūnaitė, o „iSun“ veikloje anksčiau dalyvavo ir I. Trinkūnaitės sugyventinis, už finansinius nusikaltimus kalėjęs Vilhelmas Germanas. M. Navickienės sutuoktinis, buvęs „Foxpay“ valdybos narys M. Navickas, kartu su V. Germanu priiminėjo „iSun“ grupės darbuotojus, padalinių vadovus. Vėliau 15min.lt pranešė, kad pernai M. Navickienė kartu su I. Trinkūnaite ir V. Germanu privačiu lėktuvu skrido į Dubajų. Už kelionę ministrė nemokėjo. Gal sumokėjo vyras? Ministrė to nežino. Kaip vėliau rašė portalas tv3.lt, „M. Navickienė surado drąsos pasikalbėti su savo vyru ir išsiaiškino, kad kelionę privačiu lėktuvu į Dubajų jos šeima gavo dovanų“. Žurnalistas paskaičiavo, kad dovanotos kelionės į Dubajų vertė kartu su viešbučiu siekė beveik 20 tūkstančių eurų.

Tiesa, iš pradžių ministrė bandė „atsimušinėti“, kad nieko apie vyro reikalus nežino, su minėtais asmenimis matydavosi gal kartą per metus. Apie poilsiavimą kartu net neužsiminė, kol to nepaskelbė žiniasklaida. Po atsistatydinimo pareiškimo M. Navickienė žurnalistams sakė, kad ir toliau neabejoja savo teisumu ir nemato jokio interesų konflikto. „<...> esu įsitikinusi, kad nepažeidžiau viešojo intereso, pripažįstu – padariau žmogišką klaidą. Spontaniškas sprendimas prisijungti prie kelionės, kuri buvo pasiūlyta

mano vaikams, tuo metu, kai tą sprendimą priėmiau, man atrodė rizikos nekeltantis privatus reikalas, nesusijęs su mano einamomis pareigomis.“

LRT televizijos laidoje „Dienos tema“, paklaustas, ar, jo nuomone, M. Navickienė turėtų dalyvauti Seimo rinkimuose, Prezidentas Gitanas Nausėda sakė, kad jei būtų jos vietoje, pailsėtų. „Aš nedalyvaučiau. Jeigu norisi likti politikoje, galbūt daryčiau tai po tam tikro laikotarpio, be abejo, supratęs, pripažinęs klaidas ir galbūt savo veikla parodęs, kad stengiuosi tas klaidas ištaisyti“, – sakė šalies vadovas.

Taip įvertinęs M. Navickienę šalies vadovas sulaukė kaltinimo taikąs dvejopus standartus. Ekspertai palygino Prezidento žodžius, kaip jis kalbėjo apie socialdemokratų, kurie rėmė G. Nausėdą per prezidento rinkimus, atstovą Jonavos merą M. Sinkevičių. „Ekspertų nuomone, abiejų politikų istorijos yra panašios, tačiau Prezidentas jas vertina skirtingai – remia M. Sinkevičių, o iš M. Navickienės tikisi aukštų moralės standartų, nors prieš kurį laiką sau to nepritaikė.

<...> Prezidentas neragina socialdemokrato nesiekti mandato ir teigė, kad M. Sinkevičius galutinai kalta pripažintas nėra ir yra tikimybė, kad apeliacinės instancijos teismas bausmę sumažins, o tuomet formalių kliūčių kandidatuoti nebus“, – rašė portalas lrt.lt.

Buvusi ministrė taip pat teigė, kad Prezidentas neturėtų taikyti dvejopų standartų. Tiesa, nepatiksline, ar turėjo mintyje jo žodžius apie M. Sinkevičių. „<...> M. Navickienės skandalas ir po jo sekęs atsistatydinimas – rimtas smūgis optimizmo bangą po EP rinkimų pagavusiems konservatoriams, kaip ir pačiai ypač artimą ryšį su ministre palaikiusiai

premjerei I. Šimonytei“, – situaciją vertino portalas lrytas.lt.

Politologo Igno Kalpoko nuomone, konservatoriams tai yra didžiulis nuostolis net keliomis prasmėmis. „M. Navickienė buvo matoma kaip naujoji partijos žvaigždė, kaip asmenybė, kurią būtų galima siūlyti į tikrai aukštas pozicijas, neturinti kažkokio labai poliarizuojančio įvaizdžio. Bent jau artimiausiu metu visas šis dalykas nuplaukia. <...> Patys konservatoriai buvo pagavę optimizmo bangą po EP rinkimų. Naujausi reitingai dabar rodo, kad tarsi visai neblogai partijai sekasi, bet tokie dalykai rinkėjų pasitikėjimą tikrai turėtų menkinti – reikės galvoti, kaip tą žalą mėginti sumažinti“, – portalui kalbėjo politologas.

Konservatoriams labiausiai rūpėjo, kodėl tik dabar, anot TS-LKD nario Kęstučio Masiulio, reikėjo išknisti informaciją apie tai, kas vyko prieš metus. „Ar čia nėra, kad kažkas valdo tą informaciją? <...> O gal čia buvo laikoma, gal buvo paprašyta dabar, nes kažkam naudinga išknisti? Aš turiu omenyje labai aišku ką – prezidentą. Jis turi labai gerus, ekskliuzyvinus santykius su specialiosiomis tarnybomis“, – portalui lrytas.lt kalbėjo konservatorius.

Naujienu agentūros „Elta“ vyriausiasis redaktorius Vytautas Bruveris taip pat neatmetė, kad prie to, jog istorija iškiltų į viešumą, galėjo prisidėti Prezidentūra. „Bet kas iš to – jeigu ministrė būtų susižiūrėjusi savo spintą ir visus savo skeletus, to nebūtų buvę“, – LRT televizijoje sakė žurnalistas. Tuo metu minėtas politologas I. Kalpokas portalui lrytas.lt teigė: „Ką visos spekuliacijos praleidžia, tai kad net jeigu kažkurie šaltiniai ir bestų į Prezidentūrą, visgi ne Prezidentas sodino M. Navickienę į lėktuvą, ir ne Prezidentas sprendžia, su kuo M. Navickienės vyro giminės turi santykius ir kaip pati M. Navickienė į juos reaguoja.“

Įdomu, kad konservatorę M. Navickienę portale lrytas.lt užtarė buvusi socialdemokratė ir parlamentarė,

žmogaus teisių aktyvistė bei visuomenės veikėja profesorė Marija Aušrinė Pavilionienė. Profesorė sakė: „Be abejo, ji (M. Navickienė) išgyvena. Ar užteks jai jėgų vėl grįžti į tą purvą? Einant į politiką reikia psichologiškai pasiruošti, suvokti, kad tave įsiurbis purvo lavina. <...> Kiek ji žinojo? Kiek gilinosi į savo vyro veiklą? <...> Ji yra puiki profesionalė. Sutrypti ir išmesti profesionalą, valstybės tarnautoją yra didžiulė žala valstybei. M. Navickienė pripažino, kad padarė klaidą, nesusimąstė <...> Mano visos simpatijos yra jos pusėje – aš ją gerbiu pirmiausiai kaip veiklų, profesionalų žmogų. Ji savo srityje nenusižengė, jokių klaidų nepadarė.“

Ką jau pernai turėjo Latvija ir Estija, o Lietuvoje atsirado tik šių metų birželio viduryje? Ogi restoranų, kurie įrašyti į prestižinio geriausių pasaulio restoranus vertinančio leidinio „Michelin Guide“, nuo 1900 m. leidžiamo Prancūzijoje, sąrašą. Keturiems Vilniaus restoranams suteikta viena „Michelin“ žvaigždė. Kaip žinia, tai labiausiai restoranų geidžiamas įvertinimas: patenki tarp trijų tūkstančių geriausių pasaulyje. Nors „Michelin“ ekspertai lankosi ir vertina inkognito, restoranai jau nuo metų pradžios apie tai žinojo, todėl buvo kaip ant adatų ir laukė ekspertų verdikto.

O spėlionių ir pasvarstymų būta nemažai. Galvota, kad Lietuvoje tarptautiniai „Michelin“ gido ekspertai gali neskirti žvaigždės nė vienam restoranui, nes maitinimo įstaigų lygis šalyje kritęs. Kiti sakė, kad yra bent 10 restoranų, kurie verti „Michelin“ žvaigždės.

Tiesa, visa tai kainuoja ne tokiais mažais pinigais. Ekonomikos ir inovacijų ministerija anksčiau naujienu agentūrai BNS nurodė, jog tam, kad Lietuva būtų įtraukta į „Michelin“ gidą, turizmo skatinimo agentūra „Keliauk Lietuvoje“ sumokėjo apie 1,7 mln. eurų. Už šią sumą pasirašyta trejų metų sutartis, jos metu „Michelin“ vertintojai pakartotinai lankysis Lietuvoje ir galbūt pakels restoranų

reitingą arba suteiks vertinimą naujam restoranui. Dalis pinigų bus skirta ir šalies reklamai.

„Michelin“ žvaigždė įvertinti restoranai jau neatsigina lankytojų“, – rašė portalas lrt.lt. „Gal praėjus 5–10 minučių po ceremonijos tiesiog užstrigo, nebeveikė rezervacijų sistema. Netilo telefonas, pilna užklausų, pilna žinučių. Labai stipriai jaučiasi“, – BNS sakė vieno „Michelin“ žvaigždė įvertinto Vilniaus restorano vadovas. „Buvome tos nuomonės – daryti, ką darome. Kainų nesiruošiamo kelti, nedidinti, kaip juokaujama, po euriuką. To tikrai nedarysime. Norime išlikti tokie patys ir daryti tai, ką galime geriausiai“, – taip „Michelin“ įvertinimą komentavo direktorius.

„Michelin“ restoranai Lietuvoje: už 94 eurus – ir skruzdėlės, už 400 eurų – vynas“, – rašė portalas tv3.lt, nusprendęs pasidomėti, kokios kainos „tuose „Michelinuose“. Vieno tokio žvaigždę gavusio restorano vakarienė iš penkių skirtų dalintis užkandžių ir pagrindinio patiekalo asmeniui atsieis 55 eurus. O yra dar autorinė vakarienė iš dešimties patiekalų už 85 eurus. Be gėrimų. O jeigu su specialiai priderintais vynais, tai dar 50 eurų. Daug ar mažai? Kaip kam... Kitame „žvaigždėtame“ restorane taurė (125 ml) baltojo vyno 9–15, raudonojo 10–14, putojančio 9,5–17 eurų. Pusryčiai nuo 6,5 iki 12,5 euro.

Lietuvos restoranų žinovai sugebėjo surasti dar vieną „didelį plusą“ „Michelin“ nominacijoje. Nors ir paskutiniai, bet žvaigždžių – daugiau negu Latvijoje, Estijoje ar Lenkijoje! Anot „Keliauk Lietuvoje“ komunikacijos vadovės Dovelės Seliukės, „Michelin“ atstovai patys pasirenka šalį, įvertindami jos gastronomijos potencialą, kada čia atvykti. Man atrodo, kad jie tikrai išlaukė savo momento, nes galima pasidžiaugti, kad nors esame paskutiniai Baltijos šalyse, tačiau esame įvertinti geriausiai. „Michelin“ žvaigždžių turime daugiau nei Lenkija“ (portalas lrt.lt).